

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Obsah

Část 1: do 30. 11. 2017	4
1) Profil absolventa	6
2) Stanovení výchozí úrovně.....	7
3) Spolupráce pedagogů na stanovení cílů.....	8
4) Motivace žáků.....	8
5) Počty žáků ve třídě	9
6) Materiální vybavenost školy.....	10
7) Sociální partneři školy.....	11
Část 2: do 31. 1. 2018	13
Vnější a vnitřní faktory školy.....	17
Mikroprostředí	20
Závěr	23
Část 3: do 31. 8. 2018	24
FINANČNÍ GRAMOTNOST.....	25
Diskusní metody.....	30
Heuristika a řešení problémů.....	31
Situační metody.....	31
Metody inscenační	32
Didaktické hry.....	32
ZÁVĚR	33
Část 4: do 31. 1. 2019	35
VYUŽITÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ PŘI VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA.....	36
Rozvoj komunikačních a digitálních kompetencí	40
Závěr	43
Část 5: do 31. 8. 2019	45
PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	46
Výzkumné šetření.....	48
Výsledky šetření	52
Závěr	54
Část 6: do 31. 1. 2020	56

1. Individuální přístup, zkušenostní učení	57
2. Funkční gramotnost a klíčové kompetence jako integrované dovednosti.....	58
3. Digitální technologie	59
4. Komunikace ve třídě.....	60
5. Cílem edukace je i výchova.....	60
6. Závěrem	62
Část 7: do 29. 2. 2020	64
Výstupy a doporučení	65

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 1: do 30. 11. 2017

Projekt: Gramotnosti inovativně
Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

České školství se nachází v procesu kurikulární reformy, která reaguje na potřeby současné doby. Naše analýza se bude soustředit na ověření této reformy v odborném školství.

Základním materiálem, dle kterého probíhá výuka na školách, je Školní vzdělávací program a školní kurikulum. Tento program zpracovávají pedagogové jednotlivých škol a zohledňují podmínky své školy. Základní koncepci ŠVP určují příslušné Rámcové vzdělávací programy, které vydal Národní ústav vzdělávání v Praze pro jednotlivé obory vzdělání. (RVP vycházejí z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě, vycházejí z koncepce celoživotního učení a formulují očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání a podporují pedagogickou autonomii škol a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání). Zajišťují jednotnost obsahu vzdělávání a kvantitu učiva pro žáky jednoho daného oboru v naší republice a současně dávají každé škole tvůrčí prostor pro zpracování programu při zachování zásad tvorby ŠVP. Školy vycházejí z analýzy svých podmínek ke vzdělávání žáků, celkového klimatu školy a z požadavků trhu práce na absolventy. Analýza pomáhá školám stanovit, co by se mělo změnit a respektovat v novém školním kurikulu a jaké by měly být koncepční záměry školy. Reforma zahrnuje celé české školství, je nutné ji vidět celostně. Z pohledu středního školství vnímáme také důležitost návaznosti na školství základní, odkud žák na střední školu přichází.

Je důležité, aby na školním kurikulu pracovali zkušení pedagogové, kteří uplatní své znalosti nabyté v praxi, ale současně jsou i schopni vidět nové možnosti a cesty, kterými by se mohla výchova a vzdělávání ubírat. Nutná je i chuť něco měnit, je žádoucí nezůstávat pouze v petrifikovaném stavu. Rovněž je třeba si uvědomit, že kvalita daného ŠVP je dána mírou uplatnitelnosti žáků školy na trhu práce.

Jedním z předpokladů pro dobře fungující odborné vzdělávání je vytvoření funkčních vazeb školy s okolním sociálním a pracovním prostředím, zde se jedná o oblast státní správy a samosprávy. V odborném školství se prolíná nutnost propojení znalostí všeobecně vzdělávacích předmětů s odbornými. ŠVP by měli zpracovávat pedagogové, kteří jsou ochotni spolupracovat s ostatními kolegy, jsou schopni vidět

návaznost a provázanost jednotlivých předmětů a uvědomují si, že první zpracování ŠVP nemusí být konečné, ale připouštějí další možné úpravy po ověření si zpracovaného školního kurikula v praxi. Koncepce a plánování vyžadují dostatek času v přípravné fázi, na kterou navazují fáze realizace programu a jeho ověření ve výuce. Zpětnou vazbu tak škola získává až po uplynutí 4 let, tedy doby, kdy zájemce o studium nastupuje na školu – až po jeho zakončení studia na škole maturitní zkouškou.

Zaměříme se na konkrétní oblasti, které s sebou přinesla tvorba ŠVP pro obor vzdělání **Bezpečnostně právní činnost**.

1) Profil absolventa

Jedná se o charakteristiku, která určuje, jakými kompetencemi bude žák po ukončení studia na škole disponovat. Tyto kompetence jsou stěžejní pro daný obor vzdělání a pro prosazení absolventa na trhu práce. Kompetence neexistují odděleně, ale vzájemně se prolínají a doplňují. Žáci si je osvojují a prohlubují během celého vzdělávacího procesu, a to na úrovni odpovídající jejich schopnostem a předpokladům ke studiu.

Kompetence absolventa ŠVP zahrnují kompetence odborné, které se vztahují přímo k oboru vzdělání a příslušné kvalifikaci, a klíčové kompetence, které rozvíjejí obecné předpoklady žáků a jejich občanské vědomí. Při stanovování odborných kompetencí žáka je nezbytná spolupráce se sociálními partnery. Kvalita zvládnutí klíčových kompetencí je základem uplatnitelnosti žáka na trhu práce.

Při výběru budoucího povolání je nezbytné, aby žáci základních škol získali co nejvíce informací ohledně zvoleného oboru vzdělání na střední škole. Žáci, kteří si sami obor vzdělání vybrali, mají o něj zájem, lépe ve studiu prospívají a snadněji zvládají náročnost studia. Problémem je, pokud dětem vyberou budoucí střední školu rodiče, škola se potom setkává se žákem, který nemá ke studiu motivaci, a to se odráží v jeho výsledcích.

2) Stanovení výchozí úrovně

Každý žák, který je přijatý na střední školu na obor vzdělání s maturitní zkouškou, musí splňovat určité předpoklady ke studiu. Základní předpoklady stanovuje ředitel každé střední školy v kritériích přijímacího řízení, které zveřejňuje na webových stránkách školy vždy do 31. ledna aktuálního školního roku. V České republice je od minulého školního roku 2016/2017 nově povinná JPZ – Jednotná přijímací zkouška na střední školu, která je zadávaná centrálně pro všechny uchazeče o studium. Uchazeči o studium na střední škole v oborech vzdělání, které jsou zakončené maturitní zkouškou, konají písemné testy z českého jazyka a literatury a z matematiky v rozsahu učiva základní školy. Tyto testy jsou nejen centrálně zadávané, ale také centrálně vyhodnocované. Z každého testu může uchazeč získat max. 50 bodů. Podíl centrálně zadávaných testů má váhu 60 % v rámci všech kritérií. Jednotná přijímací zkouška je tak hlavním markantem v rámci přijímacího řízení.

Základním nedostatkem je ovšem fakt, že není centrálně stanovena dolní hranice bodového hodnocení úspěšnosti uchazečů v Jednotné přijímací zkoušce. Je zcela na řediteli školy, zda nějakou hranici úspěšnosti vymezí, a pokud ano, zda bude tato hranice čistě formální, nebo bude vycházet z reálných nároků na kvalitu znalostí budoucích žáků školy.

Jednotná přijímací zkouška by měla zajišťovat, aby budoucí žáci 1. ročníků přicházeli na střední školy v rámci určité hranici úspěšnosti. Nicméně se každoročně potvrzuje, že úroveň žáků, kteří přicházejí ze základních škol, je rozdílná. Výrazné rozdíly jsou hmatatelné v maturitních předmětech, hlavně v anglickém jazyce a v matematice. Potvrzuje se, že pokud základní škola byla liberálnější v hodnocení znalostí žáků, může žák na střední škole vykazovat horší výsledky ve studiu. Takový žák není připraven pojmout potřebnou kvantitu učiva a selhává v hodnocení výsledků učiva. ŠVP tuto problematiku neřeší jako takovou, nicméně výsledky vzdělávání stanovené v ŠVP předpokládají, že na střední školu přicházejí takoví žáci, kteří zvládnou stanovenou obtížnost učiva.

3) Spolupráce pedagogů na stanovení cílů

Každé ŠVP je originálním dokumentem, při zachování povinného množství učiva a cílů daných RVP. Promítají se zde ale specifické podmínky jednotlivých odborných škol. Různorodost ve zpracování ŠVP může být problémem projevujícím se např. při přestupu žáka z jedné školy na druhou, a to i při zachování stejného oboru vzdělání. Je totiž zcela na odborné škole, jak rozvrhne učivo do jednotlivých ročníků, tím je možná i variabilita plnění cílů a výsledků vzdělávání v rámci předmětů.

Dalším faktorem, který je podstatný, jsou učebnice. Vyučující využívají učebnice, které jsou dostupné na knižním trhu v České republice a které jsou schválené doložkou MŠMT. Za všeobecně vzdělávací předměty můžeme konstatovat, že výběr kvalitních, moderních učebnic je poměrně velký a je zcela na řediteli školy, které učebnice pro výuku na škole potvrdí. V odborných předmětech je situace odlišná. Kvalitních učebnic, které odpovídají současnosti, je výrazně nižší nabídka. To většinou vede k tomu, že pedagogové zpracovávají vlastní texty či prezentace, které se tak stávají výukovými materiály. Tyto materiály jsou mnohdy základem učebních textů, které si školy pro svoji vlastní potřebu vydávají. Nebezpečím zde je situace, kdy se těžiště pedagogické práce přesunuje od vlastní výukové práce k tvorbě učebnic. Dále je nutné si uvědomit, že takto vzniklé výukové materiály by neměly přesáhnout kapacitu učiva stanovenou RVP ve snaze předat žákům „co nejvíce odborných a doplňujících informací“ k odborné problematice.

4) Motivace žáků

Pro každého vyučujícího je důležité, aby žák, který se podílí na vzdělávání, měl o studium zájem – sledoval výklad, aktivně se zapojoval do výuky, připravoval se na výuku. Žák je ve výuce partnerem vyučujícího, který svým přístupem může vyučovací hodinu posunout nad běžný standard nebo naopak, velice žádoucí je žákova participace na výuce.

Dobře připravená hodina, která zahrnuje rozdílné formy a metody práce, je základem pro rozvoj motivujícího výukového prostředí. Musíme mít na paměti, že tato generace vyrůstá od malička obklopena moderními technologiemi, takže z výuky nelze vyloučit inovativní metody. Žáci běžně ve svém občanském životě používají

PC, notebooky, tablety. Pokud škola disponuje těmito technologiemi, je žádoucí je vhodně zařadit do výuky, neboť jsou jedním z motivujících prvků odpovídající věkové skupině středoškoláků. 21. století je stoletím informační společnosti, poznatků, znalostí a vědomostí, zrychleného toku informací a celoživotního (biodromálního) učení. Také proto musí pedagogové více než dříve usilovat o větší zodpovědnost a autonomii svých žáků za své učení. V každé třídě se setkáváme se žáky, kterým záleží na jejich studijních výsledcích, mají zájem o výuku, v hodinách diskutují, obhajují své názory. Jejich opakem jsou žáci, kteří jsou tzv. spokojeni, že se dostali na střední školu, ale spokojí se pouze s průměrnými výsledky, přestože jejich studijní předpoklady dokládají, že nemusí být tím průměrem, kam se zařadili.

Obecně platí, že je důležité se žáky komunikovat, zařazovat do výuky dostatek podnětů, dát žákům prostor pro vyjádření vlastního názoru. Správně nastavená stupnice hodnocení dává žákům zpětnou vazbu o úrovni jejich vědomostí a dovedností.

Potvrzuje se nám, že na výsledcích vzdělávání má výrazný podíl rodinné zázemí a klima třídy, ale také volní vlastnosti žáka. Spokojený a cílevědomý žák dosahuje automaticky vyrovnanějších výsledků. Přínosem je, když na střední školu přicházejí žáci, kteří mají svůj cíl, kterého chtějí v profesním životě dosáhnout. Ti se automaticky zapojují do odborných soutěží, jsou ochotni reprezentovat a propagovat školu. Velký zájem na naší škole je o odborné praxe na policii.

5) Počty žáků ve třídě

Počty žáků ve třídě a pravidla pro dělení a spojování tříd při vyučování jsou stanoveny Vyhláškou č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. Nejvyšší počet žáků ve třídě je 30, s výjimkou lze navýšit až na 34 žáků. Nejnižší průměrný počet žáků ve třídě je 17. V předmětech, které nejsou dělené na skupiny, a výuka probíhá s celou třídou, je počet žáků hodně důležitý. Máme ověřené, že pokud pracujeme s třídou, jejíž kapacita není 30 žáků, ale např. 25–27, už tento snížený počet skýtá časový a organizační prostor ve výuce. Vyučující má více času věnovat se jednotlivcům (žáci s SPUO, žáci nadaní aj.), může zařadit do výuky více informací, doplňující zajímavosti ve výkladu. Současně i ze

strany žáků se otevírá prostor k diskuzi, vyslovení a obhajobě svého vlastního názoru, což kladně podporuje rozvoj osobnosti žáka, jeho jistotu při prezentaci sdělovaných informací a zároveň si žák vylepšuje slovní zásobu a mluvený projev před spolužáky.

Práce s nižším počtem žáků je organizačně jednodušší a zároveň z hlediska volby forem a metod práce variabilnější, což podporuje rozvoj čtenářské, matematické a finanční gramotnosti. Snížené počty žáků ve třídě dávají možnost většího procvičení učiva a umožňují různorodost výuky. Tato práce je efektivnější a je zhodnocena ve výsledném hodnocení žáků a jejich zainteresovanosti na úspěšnosti ve škole.

Počty žáků ve třídě jsou častým dotazem rodičů při volbě budoucí střední školy pro své děti. Rodiče by preferovali dělení na skupiny nebo výuku po max. cca 20 žácích, a to i u předmětů, které se běžně nedělí – český jazyk a literatura, matematika. U těchto předmětů, stejně jako u cizích jazyků, je hodně vidět nerovnoměrnost ve znalostech žáků, kteří k nám přicházejí ze základních škol. Někteří žáci díky své cílevědomosti a snaze si nedostatky ve znalostech sami doplní, jiné je třeba výrazně motivovat či přímo úkolovat. Setkáváme se i s typem žáků, kterým v průběhu studia stačí průměrná známka a své možnosti a inteligenční kapacitu předvedou až v maturitním ročníku. Jsme si vědomi, že školní úspěšnost není pouze dílem žáka, jeho schopností a dovedností, kognitivního stylu, učební strategie a motivovanosti a píce, ale také dílem učitelské vyučovací a výchovné (edukační) úrovně, vyučovacího stylu a osobnosti učitelů a součinnosti všech těchto i dalších aktérů. Jde o jev vysoce komplexní, multidimenzionální.

6) Materiální vybavenost školy

Žáci, kteří přicházejí ze základních škol, jsou zvyklí na pěkné prostředí. Většina základních škol se v posledních letech renovovalo, upravovalo, takže žáci totéž očekávají i od střední školy. Stále platí, že každý z nás se dobře cítí v pěkném a čistém prostředí, nicméně nemusí se jednat o prostředí, které je draze vybavené.

Pro školu je důležité, aby disponovala kvalitními výukovými pomůckami, včetně IT vybavení na odpovídající úrovni. Vyučující pracují s generací, která je

zvyklá pracovat na počítačích, tabletech, informační technologie jsou součástí jejich života. Proto je důležité nebát se použít tyto technologie ve výuce, přestože v počátcích jsou nároky na přípravu do výuky náročnější a zabírají více času. Podmínkou je, aby škola měla funkční IT technologie včetně připojení k síti, a také zajištěné pokrytí wifi signálem ve všech učebnách.

U odborných škol, kterou je i naše, sledujeme samozřejmě vybavení pomůckami nejen pro všeobecně vzdělávací předměty, ale i pro předměty odborné. U pomůcek pro odborné předměty se setkáváme se situací, kdy finanční náročnost je vyšší, je tedy třeba nákup vybavení vhodně plánovat a postupně školu dovybavovat pomůckami, které se v současné době běžně používají. Je důležité žáky seznámit s pomůckami a materiály, se kterými se budou ve své odborné praxi setkávat (např.: daktyloskopický prášek a fólie). Podnětné prostředí je pro žáky vždy přínosem a dává jim možnost rozvinout své schopnosti a dovednosti.

7) Sociální partneři školy

Jedním z předpokladů pro dobře fungující odborné vzdělávání je vytvoření funkčních vazeb školy s okolním sociálním a pracovním prostředím. To vede k monitorování a analýze potřeb regionálního trhu práce a možností uplatnění absolventů.

Vzhledem ke svému zaměření a v návaznosti na budoucí povolání absolventů spolupracuje naše škola s řadou partnerů, především s Policií České republiky Královéhradeckého kraje, Hasičským záchranným sborem Královéhradeckého kraje, Vězeňskou službou ČR, Vazební věznicí v Hradci Králové, Oblastním ředitelstvím služby cizinecké policie, Městskou policií Hradec Králové, Magistrátem města Hradec Králové, Městským úřadem v Třebechovicích pod Orebem i Institutem ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

Pro žáky je přínosem každá odborná přednáška, ukázky práce odborníků z činnosti Policie, Integrovaného záchranného systému či rychlé záchranné služby. Pokud se nám podaří, zajišťujeme akce, kde je možné vidět součinnost práce těchto složek. Ve druhém ročníku zajišťujeme pro žáky kurz 1. pomoci, který vede pracovníci ČČK, výstupem pro žáky je průkaz zdravotníka platný v rámci států EU

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

zóny. Ve třetím ročníku absolvují naši žáci praxi na Územním odboru policie Královéhradeckého kraje a mají možnost ověřovat si své znalosti v reálném pracovním životě a současně získávat nové poznatky a zkušenosti. Pro vyučující se jedná o zpětnou vazbu, kdy si uvědomujeme, zda byly správně nastaveny předpokládané klíčové a odborné kompetence absolventa.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 30. 11. 2017

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 2: do 31. 1. 2018

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

ANALÝZA PROBLEMATICKÝCH ČÁSTÍ ŠVP

Název, adresa školy, její zřizovatel:

TRIVIS – Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Statutární orgán:

**jednatel: JUDr. Karel Klvaňa, rč 481219/139, Praha 8, Kobylisy, Bojarova 1244/5,
182 00**

zřizovatel: TRIVIS, a.s., Praha 8 - Čimice, Libčická 399/8, 181 00

Kód a název oboru vzdělávání: 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost

Název školního vzdělávacího programu: Veřejnoprávní ochrana

Délka a forma vzdělávání: čtyřleté denní studium

Datum platnosti: od 1. 9. 2010

V roce 2008 se majitelem areálu stala fy. Trivis a.s. Praha a začala vlastní cesta nové školy navazující na 60letou tradici školství v Třebechovicích a v tomto areálu.

Rozhodnutím MŠMT byla k 1. 9. 2006 škola zařazena do školského rejstříku a stanovena cílová kapacita 240 žáků čtyřletého denního vzdělávání a 180 žáků tříletého dálkového nástavbového vzdělávání. V současnosti je jednou z osmi škol TRIVIS, které existují na území České republiky.

Ve čtyřletém denním studiu získává absolvent školy maturitní vysvědčení v oboru vzdělání „Bezpečnostně právní činnost“ ve školním vzdělávacím programu „Veřejnoprávní ochrana“ a následně nachází uplatnění ve veřejné správě, orgánech silových resortů (Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva obrany ČR, Ministerstva spravedlnosti ČR a Ministerstva financí ČR) a ve složkách Integrovaného záchranného systému. Absolvent naší školy může rovněž pokračovat ve studiu na vyšší odborné škole, která je součástí pražské školy TRIVIS, jakož i na vysokých

školách právního zaměření, Policejní akademii České republiky, Univerzitě obrany a bezpečnostních fakultách, Právnických fakultách a dalších vysokých školách.

Absolvent TRIVIS – Střední školy veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o., nachází uplatnění zejména ve veřejné správě (státní správě a samosprávě), speciálních orgánech silových resortů (Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva obrany ČR, Ministerstva spravedlnosti ČR, Ministerstva financí ČR) a ve složkách Integrovaného záchranného systému na pozici středního managementu nebo obdobných funkcích podle schopností absolventa.

Absolvent školy může pokračovat ve vzdělávání v navazujícím studiu na TRIVIS – Vyšší odborné škole prevence kriminality a krizového řízení Praha, ve vzdělávacích programech „Prevence kriminality“ a „Krizové řízení“ i na vysokých školách právního zaměření, Policejní akademii České republiky, Univerzitě obrany a bezpečnostních fakultách dalších vysokých škol (ŠVP, Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, 2010).

Vzdělávání v oboru vzdělání „Bezpečnostně právní činnost“ směřuje v souladu s cíli středního odborného vzdělávání k tomu, aby si žák vytvořil přiměřené vědomosti, dovednosti a návyky s důrazem na morálně volní vlastnosti. To vše z důvodu uplatnění v pracovních pozicích, kde se počítá s tím, že budou rozhodovat o právech a povinnostech ostatních občanů. K tomu jim mají sloužit následující klíčové a odborné kompetence:

Žák je vzděláván tak, aby zejména:

- byl ochoten a připraven se celoživotně vzdělávat,
- kultivovaně používal český jazyk,
- dovedl využívat v profesní činnosti i v soukromí dvou cizích jazyků,
- cíleně a efektivně využíval samostatnou práci i práci v týmu,
- využíval efektivně prostředky moderních informačních a komunikačních technologií,
- dovedl řešit problémy a náročné životní situace,

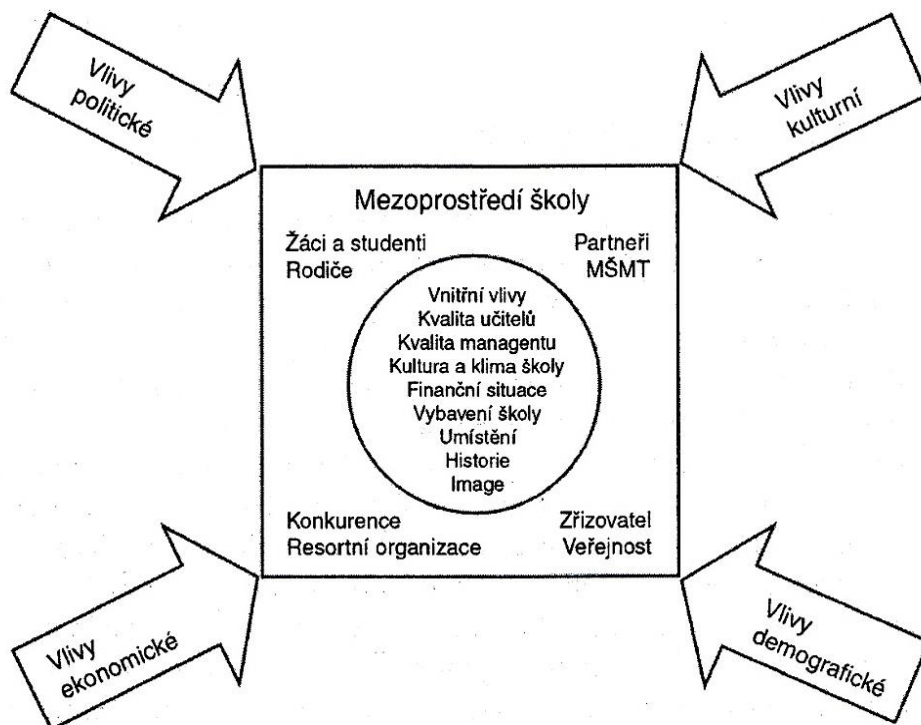
- měl odpovědný a citlivý vztah k lidem, k životnímu prostředí, ke kulturnímu a historickému dědictví a jednal hospodárně,
- jednal čestně, kriticky a tolerantně, vždy však v souladu s právními normami a předpisy,
- ctil lidská práva a svobody a život jako jednu z nejvyšších hodnot, nenechal se korumpovat, manipulovat a zneužívat (ŠVP, Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, 2010).

Odborné kompetence kladené na absolventa:

- zvládat jednání s klientem,
- provádět právní činnosti,
- provádět místní šetření v terénu,
- provádět kontrolní činnost,
- pracovat s informační, výpočetní a kancelářskou technikou,
- zajišťovat bezpečnostní přípravu,
- dbát na bezpečnost práce a úroveň fyzické a psychické přípravy, jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje (ŠVP, Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, 2010).

Za hlavní cíl předložené analýzy jsme stanovili:

Identifikaci a klasifikaci faktorů vnějšího a vnitřního vzdělávacího prostředí, které v rozhodující míře ovlivňuje (bude ovlivňovat) činnost a postavení školy ve vzdělávacím systému a na trhu práce.

Obrázek 1: Faktory školy (zdroj: Světlík, 2006)

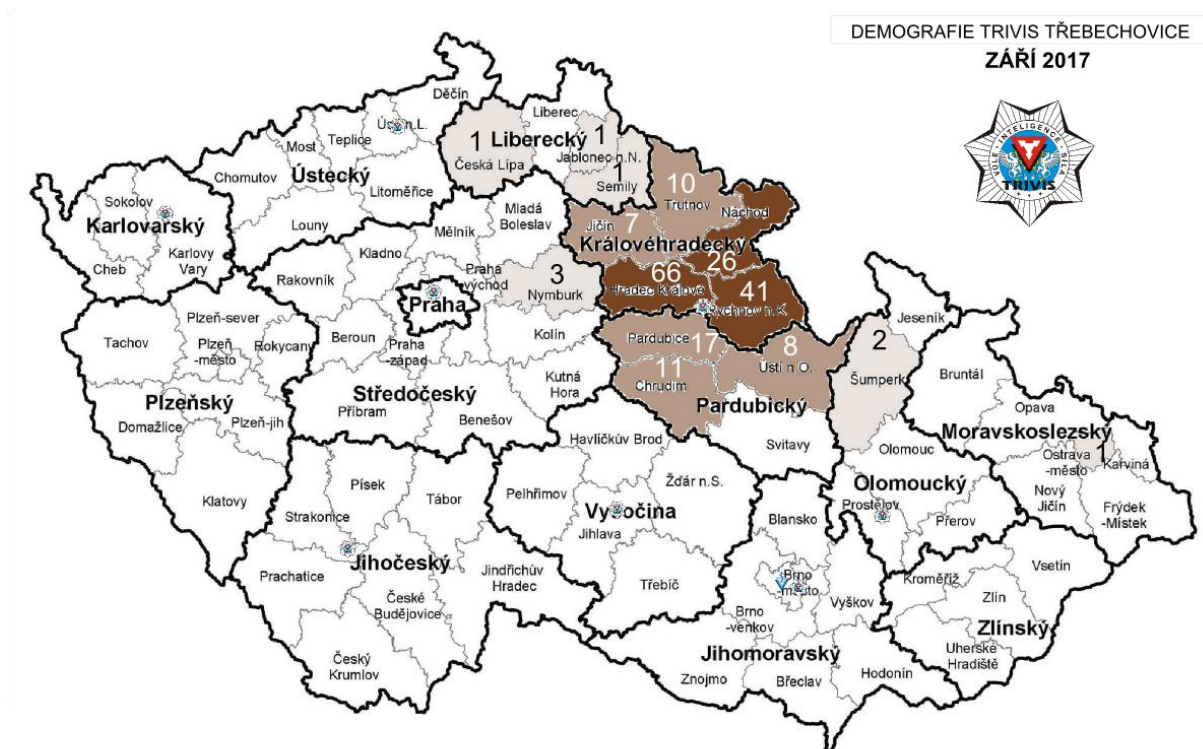
Vnější a vnitřní faktory školy

Práci školy ovlivňují vnější i vnitřní podmínky. Management školy soustavně vyhodnocuje podmínky školy a formuluje cíle k dosažení souladu podmínek (vnější/vnitřní), případně předkládá představy o budoucích podobách školy a zavádí strategie k dosažení cílů a představ. Plánování ve školství je stále obtížnější, události mají spíše charakter diskontinuální, k některým změnám dochází rychleji, než je možnost školy na ně adekvátně reagovat: úroveň vzdělávání a vzdělanosti, převažující hodnoty, životní styl v regionu, zájem o celoživotní vzdělávání, sekularizace, volný čas, rekreace, média.

Vzhledem k tomu, že se makroprostředí školy neustále dynamicky mění, je stěžejní rozpoznat jeho základní směry, předvídat možné změny a přizpůsobit se jim. Patří sem např. změny v měnící se ekonomické, ale i školské politice státu, ve změně

myšlení a kulturních hodnot mladých lidí v důsledku sociálních změn a především v demografické křivce. (Viz obrázek 2)

Obrázek 2: Počty žáků na škole z jednotlivých okresů
(zdroj: archiv Trivis – SŠV Třeběchovice pod Orebem, s.r.o)

Naši práci v poslední době výrazně ovlivňuje zmíněná demografická křivka (porodnost, průměrná délka života, hustota obyvatelstva, dopravní obslužnost). Na všech stupních škol je možné zaznamenat výrazný pokles v počtech žáků, což podporuje tzv. „boj o žáka“, a z toho často vyplývající nižší nároky na výkon žáka. S tím souvisí skutečnost, že zejména v úvodních měsících studia v 1. ročníku je nezbytné postupné vyrovnávání výkonů žáků, kteří přicházejí ze základních škol s rozličnou úrovní vědomostí a dovedností, neboť na ně byly kladeny rozdílné nároky. Proto uplatňujeme individuální přístup ke každému žákovi. Trivis – SŠV je školou s nižším počtem žáků (v každém ročníku jsou 2 třídy, celkem školu navštěvuje 199 žáků), a pedagogové tak mohou sledovat potenciality každého žáka. Vyučující

jsou zdatnými facilitátory, stávají se kvalitními průvodci vzděláváním žáků. Vedou žáky k efektivnímu využívání získaných informací a k jejich uplatnění do své oblasti. Současně respektují uplatňování tvůrčího přístupu při zachování systematickosti ve výuce. Vzhledem k tomu, že se jedná o školu soukromou, která není plně dotovaná ze státního rozpočtu, a žáci platí školné, musí být práce vyučujících nadstandardní. Vyrovnáváme se s konkurenčními školami, viz obrázek č. 3.

Obrázek 3: Výskyt konkurenčních škol v České republice
(zdroj: archiv Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, s.r.o)

Práci ve škole ovlivňuje i personální politika, jedná se o složení pedagogického sboru, kvalitu pedagogického sboru, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kvalitu nepedagogických pracovníků. Ve škole Trivis – SŠV došlo k výraznému omlazení pedagogického sboru. Věkový průměr je 47 let. S tím souvisí

– mimo jiné – i samozřejmost v používání všech digitálních technologií ve výuce a práce s moderními médii.

Z hlediska mezoprostředí jsou ve škole využívány místní komunity, se kterými škola spolupracuje. Jedná se o kynology, hasiče, nadace, Policii ČR, vězeňskou službu, soudnictví aj. Spolupracujeme také s absolventy školy, kteří se vrací a v rámci přednáškové činnosti informují o svých zkušenostech žáky nižších ročníků (někteří absolventi studují na zahraničních školách, někteří zastávají pozice ve státní správě a samosprávě). Jejich dobrá uplatnitelnost na trhu práce je motivačním faktorem pro dobré studijní výsledky současných žáků. Tuto skutečnost oceňují i rodiče žáků, neboť vidí pracovní perspektivu svých dětí.

Mikroprostředí

Mezi koncepční záměry školy patří zlepšení podmínek pro výuku odborných předmětů, dochází k realizaci nové odborné a moderně vybavené učebny, která bude sloužit pro výuku kriminalistiky. V této učebně budou moci žáci provádět praktické úkony a činnostně si osvojovat dovednosti potřebné k výkonu jejich povolání. Hovoříme zde o simulační místnosti, kde budou připraveny modelové situace, ve kterých žáci získají praktické kompetence, naučí se pracovat s důkazovým materiálem, správně reagovat na zátěžové situace a odpovídajícím způsobem se rozhodovat v postupu práce. Pro simulační místnost můžeme použít označení *trenažér*. Žák se zde naučí navrhovat, eventuálně provádět místní bezpečnostní opatření a vykonávat nezbytná opatření k ochraně obyvatelstva či jednotlivců.

Management školy rovněž pečuje o image školy, kvalitní kulturu a její klima. Napomáhá tomu spolupráce se sociální pracovnící a psychologkou. Tuto spolupráci umožnil projekt MŠMT „Gramotnosti inovativně“.

Tabulka 1: Analýza interního profilu školy

← silná stránka						slabá stránka
→						
A. Hmotné						
	1.	2.	3.	4.	5.	
1. LIDÉ						
počet	x					
kvalifikace		x				
stabilita		x				
flexibilita		x				
věk		x				
2. PENÍZE						
množství			x			
autonomie		x				
rezervy			x			
mimorozpočtové zdroje		x				
3. ZAŘÍZENÍ						
množství			x			
kvalita				x		
využitelnost		x				
dostupnost		x				
4. SYSTÉMY						
kvalita informačního systému		x				
kvalita plánovacího systému	x					
kvalita kontrolního systému	x					
5. UMÍSTĚNÍ BUDOVY						
dostupnost		x				
kapacita školy		x				
B. Nehmotné						
1. POVĚST, IMAGE		x				

2. TRADICE	x				
3. CHARAKTER		x			
4. KVALITA VZDĚLÁVACÍCH PROCESŮ		x			
5. SPOLUPRÁCE S PARTNERY	x				
6. MEZINÁRODNÍ KONTAKTY					x
7. SCHOPNOST PROVÉST ZMĚNY	x				
8. UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ		x			

Silné stránky školy:

- dobrá konkurenceschopnost na trhu práce,
- všechny odborné předměty učí odborníci z řad policie, armády ČR či vězeňské služby,
- škola tzv. rodinného typu, žáci i učitelé se navzájem dobře znají,
- individualizace a diferenciací ve vyučování,
- výborná spolupráce se sociálními partnery,
- atraktivita oboru vzdělání,
- většina žáků pokračuje v rodinné tradici – povolání ve státním sektoru.

Slabé stránky školy:

- spolupráce s rodiči některých žáků (žáci z neúplných rodin),
- letitá budova, která potřebuje náročnější opravy,
- chybějící venkovní atletické hřiště.

Příležitosti:

- know how školy,
- pro-inovační prostředí,
- sdílené hodnoty pracovníky organizace,
- sociální klima,

- nové odborné učebny.

Hrozby:

- demografická křivka,
- ekonomické, politické a kulturní jevy ve společnosti.

Závěr

TRIVIS – Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o. připravuje žáky v oboru vzdělání „Bezpečnostně právní činnost“. Čtyřleté denní studium je zakončeno maturitní zkouškou, absolventi denního i dálkového studia nacházejí uplatnění u policie, v armádě, ve státní správě a ve složkách Integrovaného záchranného systému.

Cílem je vychovávat sebevědomé mladé lidi, kteří jsou schopni samostatně se rozhodovat, být flexibilní, komunikovat a obhájit svůj názor.

Literatura

ŠVP, Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, 2010

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 18. 1. 2018

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 3: do 31. 8. 2018

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3.2017 – 29. 2. 2020

FINANČNÍ GRAMOTNOST

Rozvíjení finanční gramotnosti je prostřednictvím výuky celosvětově považováno za velice důležitý prvek ekonomické a finanční stability státu. Přestože význam finančního vzdělávání je znám již dlouhou dobu, opakovaně se potvrzuje, že úroveň finanční gramotnosti současných žáků není uspokojivá. Naléhavost otázek souvisejících s přibližováním finančních témat žákům proto nabývá na intenzitě; nejen kvůli aktuálním společenským událostem, ale také z dlouhodobého hlediska, například vlivem mnohdy turbulentního ekonomického vývoje. Nedostatečná finanční gramotnost může vést k chybným rozhodnutím v otázkách financí. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby byly podniknuty kroky vedoucí k implementaci fenoménu finanční gramotnosti do vzdělávacího kurikula.

Dnešní žáci se ve srovnání se staršími generacemi zapojují do finančních vztahů mnohem dříve. Poměrně brzy se proto musí vypořádávat s problémy vztahujícími se k hospodaření s vlastními financemi. Stále více pozornosti si proto získává finanční vzdělávání, jež je chápáno jako prostředek, který může pozitivně ovlivňovat odpovědnost a návyky jedinců při zajišťování (nejen) vlastních potřeb. Ačkoliv o smyslu finančního vzdělávání – napomoci žákům k úspěšnému fungování ve finančních situacích – panuje relativní shoda, konkrétní podmínky (kulturní, sociální, ekonomické a vzdělávací) pro realizaci tohoto konceptu ve školním kurikulu se mohou významně lišit, pozice finančního vzdělávání ve školním kurikulu není zcela jednoznačná. Na realizaci finančního vzdělávání se totiž vedle školských institucí podílí i široké spektrum dalších subjektů (nadnárodní korporace, banky, vzdělávací instituce ad.). V praxi tak finanční vzdělávání může nabývat různých forem a probíhat pod různorodými kritérii pro hodnocení efektivity a úspěšnosti. Podle některých odborníků může být finanční vzdělávání poznamenáno i předimenzovaností současného kurikula. Existuje totiž názor, že má-li být finanční vzdělávání do současného kurikula plnohodnotně zavedeno, budou muset být jiná „tradiční“ témata oslabena či zcela vynechána. S rezervovanými postoji ke vzdělávání žáků v oblasti financí se můžeme setkat i v rovině **didaktické**. Někteří z autorů totiž naznačují, že i když jsou podmínky pro implementaci finančního vzdělávání dobře rozpracovány, učitelé se na realizaci těchto změn nemusejí cítit

dostatečně kvalifikovaní. Žáci mohou být vedeni k přejímání zavedených způsobů uvažování o finančních jevech, což v současném dynamicky se rozvíjejícím světě nemusí obstát. Otázka, jakým způsobem by finanční vzdělávání mělo být koncipováno, aby bylo účelné – respektive, o jaké cíle a obsahy se při realizaci finančního vzdělávání opírat, aby k zlepšování finanční gramotnosti žáků přispívalo efektivněji – proto stále zůstává otevřená. Finanční gramotnost je popisována jako schopnost efektivního a informacemi podloženého rozhodování při správě peněz. V současném pojetí je finanční gramotnost chápána jako **připravenost činit na základě vlastního porozumění, postojů a dovedností efektivní rozhodnutí a praktické kroky související s finančními otázkami a problémy**. Účinné finanční vzdělávání by mělo zprostředkovávat znalosti a dovednosti důležité pro uvážené rozhodování ve finančních situacích.

Hlavními tématy se v rámci výuky ve škole Trivis – SŠV Třebechovice pod Orebem, s.r.o. proto staly: porozumění podstatě peněz a jejich správě, pochopení rizika manipulace s penězi a také nutnost být odpovědným spotřebitelem.

Stanovili jsme si následující cíle:

- žák by se měl orientovat ve finančním světě a dosáhnout znalostí, dovedností a hodnotových postojů umožňujících mu finančně zabezpečit sebe a své blízké;
- žáci by měli umět předcházet finančním problémům;
- zlepšit si finanční návyky a chování;
- rozvíjet svou schopnost přizpůsobit se rychlým změnám v oblasti financí.

V České republice je výuka finanční gramotnosti pojímána spíše jako téma prostupující napříč vyučovacími předměty, u nás se realizuje zejména v předmětech Ekonomika a Matematika, dále se prolíná předměty: Český jazyk a literatura, Společenský základ, Zeměpis aj.

Zaměřili jsme se na následující obsahy:

- 1) peníze a transakce;
- 2) povědomí o formách a smyslu peněz, bankovních transakcích, měně, účtech a platebních kartách;
- 3) plánování a hospodaření s financemi;
- 4) návrh rodinného rozpočtu, identifikace příjmů a výdajů.

Zejména ve vyučovacích předmětech Ekonomika a Matematika seznamujeme žáky s následující problematikou.

Riziko a výnos:

- způsoby řízení a krytí finančních rizik, porozumění zisku a ztráty v různých finančních situacích.

Finanční prostředí:

- práva a povinnosti spotřebitele na finančním trhu, vhodné využívání zdrojů informací.

Procesy:

- identifikace finančních informací,
- vyhledávat, získávat a posuzovat relevantnost informací,
- analyzování informací ve finančních souvislostech,
- kognitivní činnosti typu vysvětlování, porovnávání, syntéza a usuzování,
- vyhodnocování finančních záležitostí.

Důraz klademe na kritické myšlení žáků založené na rozeznávání, formulaci a zobecňování finančních zdůvodnění, uplatnění finančních znalostí a porozumění. Daný proces se soustředí na efektivní jednání prostřednictvím uplatnění znalostí a porozumění finančním konceptům.

Výše uvedené je vyučováno v následujících kontextech:

- Vzdělání a práce.
- Úvahy týkající se budoucího vzdělávání a plánování pracovního života.
- Domov a rodina.
- Záležitosti týkající se nákladů s provozem domácnosti a plánování výdajů.
- Osobní sféra.
- Rozhodnutí činěná pro osobní přínos či uspokojení spolu s odpovědným plněním závazků.
- Společenská sféra.

Poukazujeme na nutnost propojovat témata finančního vzdělávání (deklarovaná ve standardech a vedoucí k rozvoji finanční gramotnosti) **s autentickými situacemi každodenního života žáků.**

TÉMATÁ	1. ROČNÍK	2. ROČNÍK
Bezhotovostní placení		X
Kritické posouzení nabídky služeb a zboží	X	
Sestavení rozpočtu a porovnání majetku a závazků	X	
úročení		X
Porovnání finančních produktů		X
Vznik a rizika půjček		X
Důsledky nesplácení a řešení zadlužení a předlužení		X
Pojišťovnictví		X
Druhy škod a možnosti předcházení škodám		X
Uspokojování potřeb	X	
Životní úroveň	X	

V naší škole jsme si vědomi, že v rámci pedagogického procesu je důležitá **osoba učitele**. Zájem žáků podporujeme atraktivní formou výuky. Ve výuce dbáme na to, aby žák, který bude uplatnitelný v současné době, byl slušným, informovaným a zodpovědným občanem. Finanční gramotnost zařazujeme do tzv. společensky-vědního vzdělávání, jehož všeobecným záměrem v rámci naší školy by mělo být připravit žáky na aktivní život v demokratické společnosti. Vzdělávání k tomuto občanství plyne především k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků tak, aby postupovali uvážlivě a odpovědně nejen k vlastnímu prospěchu, ale ku prospěchu všech (Petty, 2002).

Naše vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli využít svých vědomostí a dovedností v běžném životě ve styku s druhými jedinci a s různými orgány, při řešení praktických otázek svého občanského rozhodování, hodnocení a jednání (Bělecký, 2007). Usilujeme o to, aby žák při řešení svých problémů osobního, právního a sociálního charakteru získával a kriticky posuzoval informace z odlišných zdrojů – verbálních, ikonických (obrazy, fotografie, mapy) a kombinovaných (internet, filmy, seriály).

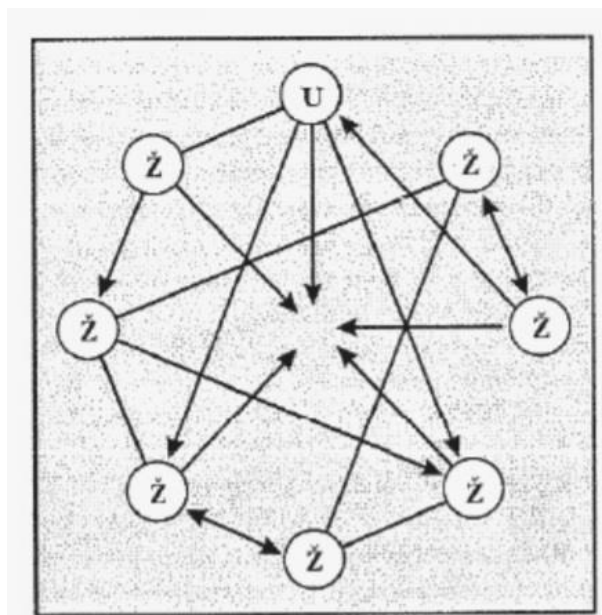
Učitelé, kteří vyučují žáky finanční gramotnost, musí velmi často ožивovat a aktualizovat vzdělávací obsah (změny zákonů, výše daní, výhodnost finančních produktů atd). Jejich úkolem není řešit finanční problémy žáků a jejich blízkých, jejich posláním je především **rozvíjet finanční dovednosti, naučit žáky finančně přemýšlet a konat**. K tomu využívají následující metody: diskusní, heuristické, situační a inscenační, didaktické hry a soutěže, které představují další reálnou možnost, jak v praxi realizovat finanční vzdělávání. Mohou znázorňovat reálný cyklus finančního života, a rozvíjet tak u žáků zodpovědné finanční rozhodování. Pokud se na problematiku finanční gramotnosti podíváme pohledem organizačních forem výuky, více možností (než frontální výuka) nabízí integrovaná tematická výuka, projektová výuka a kooperativní výuka.

Jedna z důležitých metod podporujících gramotnost všeobecně je metoda **práce s textem**. Je zapotřebí rozvíjet kritické myšlení, neboť nepřečtení smlouvy nebo drobné poznámky v reklamním letáku často bývají na začátku vleklých finančních problémů.

Diskusní metody

Diskusní metoda probíhá formou dialogů zúčastněných aktérů. Komunikace probíhá mezi učitelem a žáky a mezi žáky navzájem, kdy jsou k úspěšné aplikaci žádoucí znalosti k tématu; probíhá diskuze, vyměňují se názory (Čapek, 2015). Při diskuzi žáci nacvičují vhodné komunikační prostředky, zaujímají vlastní stanovisko k problematice a učí se také vnímat a respektovat názory druhých. K tomu je důležité zmínit, že účastníci diskuze nejsou nepřátelé. Cílem je hledání nápadů a návrhů, jak dále postupovat, zaujmout vhodné stanovisko k problému, při tom si uvědomovat pro a proti a nejedná se o intelektuální soutěž.

Obrázek 1: Forma diskuze (Maňák, 2003)

Diskuze se v naší škole uplatňuje v mnoha variantách, postupem času se objevují obměny a nové modifikace. Mohou to být například diskuze během vysvětlování, diskuze rozvíjející závěry, diskuze na základě referátu, řetězové diskuze, diskuze ve skupinách, osvědčilo se nám tzv. symposium (formální skupina, účastníci prezentují odlišné názory, na to následují otázky z pléna, autoři odpovídají na dotazy) a zároveň i diskuze v malých skupinách.

Heuristika a řešení problémů

Podstatou metody je řešení problémových situací. Ve srovnání s klasickými výkladovými metodami není žákům látka pouze sdělována, ale žák si ji svépomocí osvojuje, více pochopí a zapamatuje. Učitel vytváří problémovou výuku, a tím napomáhá intelektovému rozvoji žáka. Poté následuje argumentace a výběr nejvhodnějšího řešení. V tomto případě jsou právě heuristické metody silnou výukovou strategií.

Situační metody

Dalším typem metody, který jsme zvolili pro řešení problémových případů, jsou metody situační, kdy nastolujeme různorodé situace a žáci je řeší bez dostatečných informací k dané problematice. Výsledek se od předchozí metody liší ve vhodném výběru alternativních řešení a odhalení příčiny problému. Po úpravě metod a cílů lze metodu aplikovat na různé složení skupin. Situační metody pomáhají žákům při řešení obdobných metod v dospělém životě a učí je se nad problémem zamýšlet a zaujímat vlastní stanovisko. Situační metody odrážejí reálné skutečnosti, jejichž řešení není jednoznačné. Žáci se učí problémy řešit, zbudují si určitý postup, sbírají zkušenosti. Třída dochází k rozdílným návrhům, uznané bývá nejvěrohodnější řešení, které lze konfrontovat se skutečností. Omezením této aktivizační metody je časová náročnost a vyspělost žáků pro efektivní práci s cílem. Osvědčily se nám metody rozboru situace (pečlivé individuální studium materiálů), řešení konfliktní situace (jedná se o názory, pohledy na problematiku, které vedou ke kontroverzním střetům), řešení incidentu (skupinová práce, stručný výklad problému, dotazy a návrhy řešení, pokud žáci nedojdou ke správnému výsledku či mají více rozhodnutí, sdělí pravdivé řešení učitel či vedoucí skupiny), řešení dynamické situace (jedná se o složitější popis situace, informace musejí být ještě zjištěny a doplněny) a tzv. basketová metoda (simuluje činnosti probíhající paralelně, pomáhá žákům rychle se rozhodovat, pracovat ve skupině).

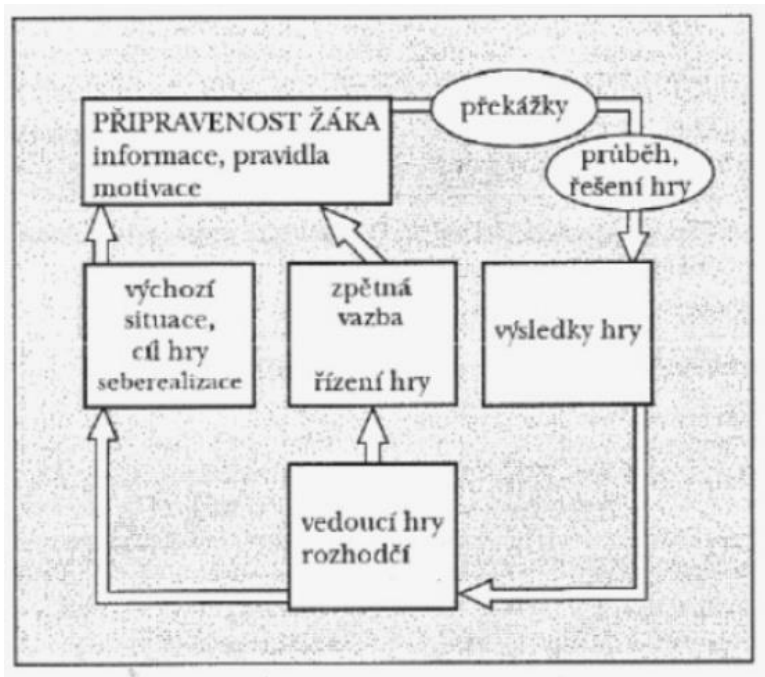

Metody inscenační

Metoda umožňuje aktivní zapojení všech žáků do dané problematiky, nebo se mohou rozdělit při větším počtu do skupin. Žáci si procvičují schopnosti i dovednosti, možnost improvizace a socializace, kdy se tímto připravují na projev a vystupování při praktických životních situacích. Inscenací se snažíme také upevňovat vztahy ve třídě, třídní klima a začleňovat nevýrazné a neaktivní žáky do vyučovacího procesu (kteří by se za normální situace nevyjádřili, ale může jim pomoci vystupování za jinou osobu a oni tímto ztrácejí bariéry). Inscenace může mít více variant. Rozlišujeme strukturovanou inscenaci, pokud se jedná o scénu s určitou dějovou linií. Dalším typem je nestrukturovaná inscenace, kde není zpracován scénář, ale důležité jsou například konkrétní témata z praxe.

Didaktické hry

Hra obecně je jedním z moderních prvků, které se snaží naši vyučující zakomponovat do školního procesu. Hra nese velké pozitivum, protože do hry se dokáže zapojit každý žák. Společně se stanoví pravidla a organizace – učitel dohlíží na dodržování průběhu hry. Zvolené hry obsahují buď racionálně-kognitivní oblast rozvoje, nebo imaginativně-emotivní oblast. V našem edukačním procesu představuje hra důležité zastoupení. Učení se díky hře stává méně namáhavou, přitažlivější a nedirektivní aktivitou při vyučovacím procesu.

Obrázek 2: Didaktická struktura hry (Maňák, 2003)

ZÁVĚR

V analýze za období 1. 2. – 31. 7. 2018 jsme zaměřili svou pozornost na rozvíjení finanční gramotnosti našich žáků. Dispozicí pro cílené budování finanční gramotnosti je, aby pedagogové nejprve porozuměli teoretickému rámci finančního vzdělávání. Na základě porozumění pak mohou určit, jak finanční gramotnost budou ve škole provádět, do jakých předmětů ji zařadit a jaké metody ve výuce uplatňovat. Finanční vzdělávání je velmi specifické, svět financí je dynamický a rychle se proměňující. Finanční vzdělávání je především orientované na rozvoj dovedností pro život, a mělo by tudíž vycházet z normálního života. Vědomosti a pochopení jsou nepostradatelné, neměli bychom je ale vidět jako nejdůležitější záměr finančního vzdělávání. Finančně gramotný žák by ve svém životě měl uplatnit znalosti, postupy, pravidla a dovednosti.

V naší pedagogické práci jsme se zaměřili na následující otázky:

- Jak finanční vzdělávání aplikovat ke skutečnému životu žáků, jestliže jsou stále finančně závislí na rodičích?

- Jak žáky naučit finančnímu rozhodování, jestliže mohou sami provádět jen omezené finanční transakce?
- Jak se důkladně věnovat osobním i rodinným financím bez oslabení citlivé osobní sféry života?

Na tyto a další otázky jsme se snažili hledat odpovědi ve vhodně zvolených metodách výuky (viz výše). Realizaci výuky podporují nové **učební pomůcky a didaktická technika**. Žáci si rozvíjejí vědomosti, dovednosti a kompetence pomocí inovovaných IT technologií (notebooky, tablety, čtečky).

Naše škola poskytuje mladým lidem vědomosti, dovednosti a kompetence potřebné pro výkon povolání nebo skupiny povolání a pracovních činností, které jim umožňují kvalifikovaně se uplatnit se na trhu práce (Bělecký, 2007). Zároveň rozvíjí jejich všeobecné vědomosti, dovednosti a klíčové kompetence potřebné pro jejich soukromý, občanský i pracovní život a pro další vzdělávání.

Literatura

BĚLECKÝ, Z. *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, 2007. ISBN 978-80-87000-07-6.

ČAPEK, R. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7.

MAŇÁK, J. a V. ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5. 213 s.

PETTY, G. *Moderní vyučování*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002. ISBN 9788071786818. 380 s.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 4. 7. 2018

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 4: do 31. 1. 2019

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

VYUŽITÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ PŘI VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA

V posledních desetiletích exponenciálně roste využití moderních technologií také ve výuce jazyků. Dochází zde k radikálním změnám v oblasti jazykových dovedností (language skills – mluvení, poslech, čtení a psaní), které žáci aktivně používají a potřebují. Zaměřili jsme se proto na fakt, že existuje vztah mezi využitím moderních výukových technologií a výukou cizího jazyka. Žáci z takzvané generace Z (neboli generace „na síti“) jsou obklopeni technologiemi ve svém každodenním životě, a to ve třídě i mimo ni, a učitelé se zaměřují na otázku, jak integrovat technologie do výukového procesu efektivně (s cílem pomoci žákům se učit). **Technologie samy o sobě nejsou garancí úspěchu v procesu učení, ale s jejich pomocí lze reflektovat přicházející změny ve vzdělávacím procesu, kde je kladen velký důraz na kreativitu, variabilitu a interaktivitu.** Je proto důležité respektovat změny, které v současnosti probíhají a které jsou zaměřeny především na zvýšení efektivnosti, rozvoj analytických dovedností a kreativního myšlení.

Pro pedagoga je podstatné znát silné a slabé stránky svých žáků, umět detekovat způsob, kterým žáci zpracovávají informace a instrukce v procesu učení. V naší škole se díváme na technologii jednak jako na podpůrný prostředek pro výuku jazyků a jednak jako na prostředí, ve kterém jazyk existuje a je užíván. Využíváme různorodá digitální zařízení, jakými jsou počítač, telefon a tablety. Digitální technologie přinášejí do výuky jazyků nové způsoby jejich instrukce. Existuje množství internetových zdrojů a aplikací k procvičování receptivních i produktivních jazykových dovedností, které mohou být zprostředkovávány různými způsoby s ohledem na uživatele a jeho digitální gramotnost. **Role učitele je důležitá z hlediska výběru, užití technologií a jejich zapojení do procesu výuky jazyků tak, aby nová látka byla prezentována metodicky i didakticky správně.** Například čtení z obrazovky a digitální text se zcela liší od tradičních tištěných textů. Tradiční text je statický, složený ze slov a občasných obrázků, zatímco digitální text je multimodální a obsahuje nejen slova a obrázky, ale také zvuky a videa. V tomto případě existuje interakce mezi jednotlivými aspekty multimodálního textu, a to samozřejmě ovlivňuje způsob, jakým žák čte a chápe digitální dokumenty.

Při výuce pracujeme s pojmem klíčové kompetence (key competences), jak je definoval **Evropský referenční rámec** (především v bodě 2), který vymezil osm oblastí pro celoživotní vzdělávání:

- 1) komunikace v mateřském jazyce,
- 2) komunikace v cizích jazycích,
- 3) matematická schopnost a základní schopnost v oblasti vědy a technologií,
- 4) schopnost práce s digitálními technologiemi,
- 5) schopnost učit se,
- 6) sociální a občanské schopnosti,
- 7) smysl pro iniciativu a podnikavost,
- 8) kulturní povědomí a vyjádření.

V naší škole vzdělávání v cizím jazyce navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností osvojenou na konci základního vzdělávání, která odpovídá úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky **a směřuje k dosažení úrovně vzdělávání odpovídající stupni B1** Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

ROZSAH VŠEOBECNÝCH ZNALOSTÍ JAZYKA - SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY	
A2	<i>Má základní jazykový repertoár, který mu/jí umožňuje, aby se vyjadřoval (a) v rámci každodenních předvídatelných situací, ačkoliv bude muset ve většině případů zjednodušit obsah sdělení a hledat slova. Ovládá užívání krátkých každodenních výrazů, pomocí nichž vyjadřuje jednoduché potřeby konkrétní povahy: osobní data, denní režim, potřeby a požadavky, požádání o informace. Umí používat základní typy vět a komunikovat o sobě a jiných lidech, o tom, co dělají, o místech, o vlastnictví atd. pomocí pamětně osvojených frází, skupin několika slov a formulací. Má omezený repertoár krátkých pamětně osvojených frází, které se týkají předvídatelných základních</i>

	<i>jazykových situací; v neobvyklých situacích dochází k častým selháním v jazykové komunikaci a nedorozumění.</i>
B1	<i>Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby popsal (a) nepředvídatelné situace, aby v rozumné míře dostatečně přesně postihl (a) podstatu myšlenky nebo problému a aby se vyjadřoval (a) o abstraktních či kulturních tématech, jako jsou hudba a film. Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby se domluvil (a) a aby se vyjadřoval (a) pomocí své slovní zásoby jen s určitou mírou zaváhání a opisných jazykových prostředků v rámci tematických okruhů jako jsou rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a aktuální události, ale omezená slovní zásoba způsobuje opakování a občas dokonce formulační obtíže.</i>

Komunikace v cizích jazycích obecně vyžaduje stejné základní dovednosti jako komunikace v mateřském jazyce: je založena na schopnosti **porozumět, vyjádřit a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory v ústní i psané formě** (poslouchat, mluvit, číst a psát) v příslušných společenských a kulturních situacích při vzdělávání a odborné přípravě, v práci, doma a ve volném čase podle přání či potřeb daného jedince. Komunikace v cizích jazycích rovněž vyžaduje další dovednosti, jako je například pochopení jiných kultur a jejich zprostředkování.

V současné době dochází k inovativním změnám v rámci výuky anglického jazyka, posilujeme zejména rozvoj poslechových dovedností a čtení s porozuměním.

Poslech s porozuměním byl v minulosti vyučován pouze na základě poslechu audio záznamu z kazet, CD nebo DVD, což zcela vylučovalo možnost interaktivního poslechu (face to face), buď mezi žáky, nebo mezi žáky a vyučujícím. Hlavní výuková strategie se příliš soustředila na poslech k získání informace, zatím co důvody proč a co vlastně bylo řečeno, byly ignorovány. Poslechová cvičení postrádala reciprocitu, posluchač byl vzdálen od mluvčího v čase i prostoru, bez možnosti interakce. To samozřejmě vyvolávalo u žáků problémy s porozuměním a celkovou nejistotu. Technologie v současné době umožňují rozvíjet poslechové

dovednosti žáků, a to například prostřednictvím YouTube, kde je bohatá nabídka klipů, filmových trailerů, TV show a podobně. Zde je ovšem rozhodující role pedagoga, který vybírá skutečně autentické a vhodné materiály tak, aby podpořily aktuálně probíranou látku a zároveň motivovaly žáky.

Žák dokáže:

- rozpoznat hlavní myšlenky vyslovené spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkává ve škole, ve volném čase atd.,
- rozeznat smysl rozhlasových a televizních pořadů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi osobního nebo pracovního zájmu,
- rozumět hlavním bodům jednodušších souvislých projevů rodilých mluvčích v rozsahu osvojených tematických okruhů,
- rozumět základním přáním a dotazům mluvčího v určitých pracovních situacích,
- rozumět argumentům.

Další oblastí, na kterou se zaměřují učitelé anglického jazyka, je **čtení s porozuměním**.

Procvičování a rozvoj této kompetence je úzce spjato se slovní zásobou a syntaktickými vzorci. Technologie přinášejí nepřeberné množství textů online a platí zde opět, že je velmi důležitý výběr autentických a kvalitních materiálů. I v tomto případě se ovšem můžeme setkat s tím, že čtenář bude mít potíže s pochopením z hlediska kulturního nebo společenského, což musí být zohledněno a vysvětleno při výběru studijních materiálů. Rozmanitost textů je díky technologiím velká: blogy, encyklopedie, sociální sítě, noviny, časopisy, elektronické knihy aj. Žáci jsou motivováni, aby se aktivně zapojili prostřednictvím psaného projevu. Digitální texty jsou doplněny hudbou, zvukovými efekty a žák může dokonce pokračovat ve fabulaci vlastního příběhu (digital fiction).

Žák dokáže:

- porozumět textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují ke škole a práci,
- porozumět popisům událostí, pocitů a přání v osobních dopisech,
- rozvíjí a dovede je soustavně používat, chápe významové souvislosti,
- rozumět jednoduššímu autentickému textu,
- přečíst s porozuměním odborné texty.

Rozvoj komunikativních a digitálních kompetencí

V digitálním prostředí potřebují žáci vhodně používat jazyk, ale také správně ovládat technologie. Odborná literatura hovoří o takzvané „elektronické komunikativní kompetenci“.

Komunikativní kompetenci dělíme na čtyři elementy:

- Lingvistická kompetence – reprezentuje znalosti funkce jazyka (tvorba gramaticky a syntakticky správných vět).
- Sociolingvistická kompetence – zahrnuje pochopení toho, jak je jazyk používán v kontextu (dosažení správného komunikativního účelu).
- Diskurzivní kompetence – zahrnuje schopnost projevu (vytvářet text nebo řídit plynulou konverzaci), v písemném i v ústním projevu hovoříme o kohezi a koherenci.
- Strategická kompetence – představuje schopnost ovládat a navigovat komunikaci v případě komunikačního defektu, případně pracovat s neznámými oblastmi jazyka.

Obrázek 1: Elementy komunikativní kompetence (zdroj graficky zpracováno na základě Canale a Swain, 1980)

Digitální kompetence se skládá z následujících elementů:

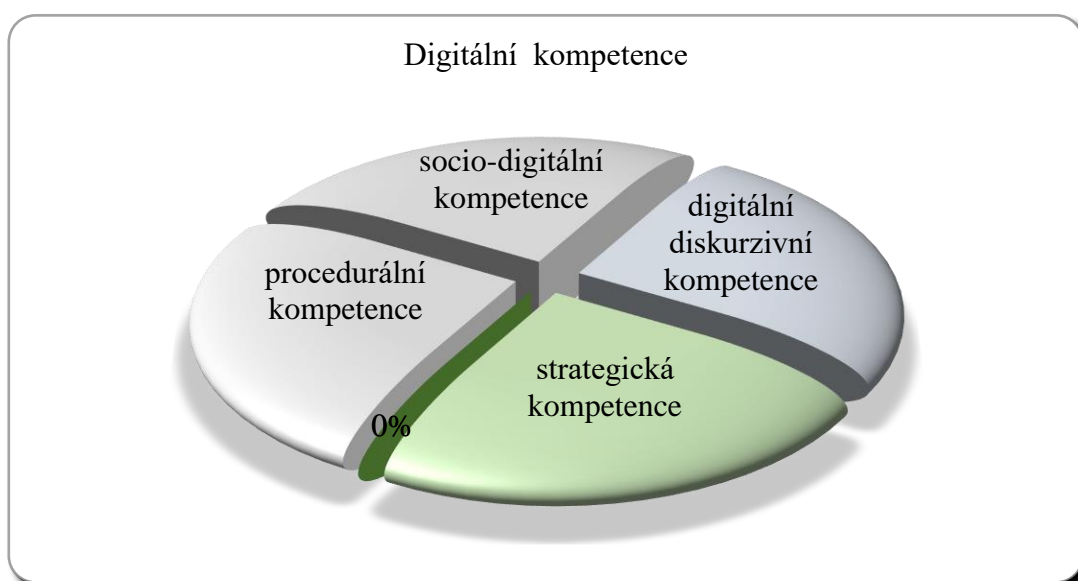
- Procedurální kompetence – schopnost práce s technologiemi (hardware, aplikace), základní znalosti související s prací na počítači.
- Socio-digitální kompetence – pochopení toho, co je důležité v různých sociálních kontextech z hlediska technologie a jazyka. Důležitým aspektem této kompetence je pochopení toho, jaké jazykové prostředky jsou vhodné pro různý typ obecnosti (čtenářů) v rozdílném digitálním kontextu.
- Digitální diskurzivní kompetence – schopnost zvládnout úkol za pomoci několika aplikací a/nebo typů zařízení. Příkladem takové kompetence může být schopnost nahrát a editovat text, publikovat video, nebo psát blog. Tato kompetence úzce souvisí s komunikativní diskurzivní kompetencí (strukturování textu, vytváření odstavců, spojování myšlenek za použití správných jazykových prostředků). Jedná se o množství rozdílných přístupů k rozboru psaného i mluveného vyjadřování.
- Strategická kompetence – označuje schopnost žáka udržet komunikaci v procesu, a to především v situaci, kdy dojde k poruše komunikace nebo je

vyžadováno zvýšení efektivity komunikace. Tato schopnost je důležitá zejména u žáků s nižší úrovní anglického jazyka. Typickými příklady jsou: parafrázování textu, slovní opis, doslovný překlad. Jmenované aktivity uplatňujeme zejména u žáků se SVP.

Obrázek 2: Elementy digitální kompetence

(zdroj: graficky zpracováno na základě Canale a Swain, 1980)

V Trivis – Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o. se při výuce anglického jazyka jedná zejména o dosažení komunikativních znalostí a dovedností, které umožní žákům domluvit se v cizí zemi v každodenní situaci a hovořit o tématech z oblasti běžného života. Učí se využívat jazyk pro studijní a pracovní účely. Žákům jsou zadávány úkoly, při nichž si musí sami vyhledat informace z cizojazyčného zdroje, učí se analyzovat a syntetizovat texty do referátů a projektů. Při řešení úkolů je žákům ponechán prostor pro vlastní řešení, jsou jim zadávány úkoly, ve kterých mohou prokázat schopnost spojení znalostí z výuky cizího jazyka s poznatky z jiných předmětů. Žáci mají možnost během výuky pracovat s internetem a souvisejícími technologiemi. Žákům jsou zadávány úkoly, které je vedou k aktivnímu řešení problémů, do výuky jsou zařazovány motivační

úlohy, aby mohli žáci uplatnit své znalosti. Ve výuce jsou simulována témata běžného života, žákům jsou zadávány časově i jazykově náročnější úkoly, při nichž žáci využívají vědomostí z jiných předmětů a práce s technologiemi.

Pro rozvoj komunikativní kompetence bývá žák veden řízeným dialogem ke komunikaci v cizím jazyce, od poslechu audio nahrávek s rodilým mluvčím, kdy je žák veden k porozumění slyšeného textu a k reprodukci vlastními slovy, přecházíme k rozvoji interaktivního poslechu a diskusi. V ústním projevu dbáme na správnou výslovnost, plynulost, srozumitelnost a zřetelnou artikulaci, ve výuce jsou realizovány dialogy na různá aktuální témata. Žákům jsou zadávány úkoly, v nichž je simulováno anglicky mluvící prostředí a běžné každodenní situace, čímž rozvíjíme sociální a personální kompetence. Žáci často pracují na projektech a ve skupinách, sami si rozdělují dílčí úlohy, a zodpovídají tak celé skupině za svou práci při řešení projektu a jeho vyhodnocení.

Pro učitele jazyků, který využívá technologie, je pochopení digitální kompetence důležité, protože poskytuje mechanismus pro diagnostiku a pochopení digitálních potřeb žáků.

Závěr

Vzdělávání a komunikace v cizím jazyce se významně podílí na přípravě žáků na aktivní život v Evropské unii a multikulturní společnosti Evropy, neboť je vede k získání osobních i komunikativních kompetencí k dorozumění se v každodenních situacích. Cílem výuky je neustálé prohlubování znalostí jazykových prostředků a funkcí a především rozvíjení schopnosti a sebevědomí žáků dorozumět se jazykem, který není jejich mateřským jazykem ve všech zásadních situacích každodenního života (Marsh, 2012). Vzdělávání na naší škole připravuje žáky k účasti v přímé i nepřímé komunikaci, přičemž dochází k efektivní integraci moderních technologií do výukového procesu. Současně přispívá k formování osobnosti žáků, učí je toleranci k hodnotám jiných národů, rozvíjí jejich schopnost učit se po celý život.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Literatura

CANALE, M., SWAIN M. *Theoretical Bases of Communicative Approaches of Second Language Teaching and Testing*. Applied Linguistics 1, 1980.

MARSH, D. *Content and Language Integrated Learning (CLIL) A Development Trajectory*. University of Córdoba, 2012, 552 s. 7.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 06. 01. 2019

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 5: do 31. 8. 2019

Projekt: Gramotnosti inovativně
Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Téměř každý den jsme přímými nebo nepřímými svědky významně narůstající existence případů násilí, kriminality, asociálního chování a množství dalších společensky nežádoucích jevů. Tato skutečnost je komentována politiky, prostředky masové komunikace, občanskými sdruženími, ale hlavně se týká pedagogů, školních metodiků a výchovných poradců. Přitom se nesetkáváme pouze s projevy nepřijatelných společenských jevů, ale čelíme také faktu, zda je obyvatelstvo připraveno se takto nevíтанým způsobem nechovat. Současně se zvyšují i obavy obyvatelstva, že se stanou obětí trestných činů, násilí či podvodů. A je zřejmé, že se stále častěji lze setkat s projevy skrytého, tichého a ne zřídka i očividného souhlasu s některými jevy, které jsou všeobecně považovány za společensky nežádoucí. Společnost je nucena pro své členy vytvářet takové prostředí, které ve většině případů umožní včasné odklonění jedinců od jejich případně sociálně nepřijatelné aktivity. To ovšem znamená, že společnost musí disponovat – na státní i nestátní úrovni – takovými výchovně pozitivně laděnými prostředky, které by zmíněné odklonění od nežádoucího vývoje činily vysoce pravděpodobným. Nárůst výskytu sociálně patologických jevů ve společnosti vyvolal a stále vyvolává akutní společenskou potřebu věnovat zvýšenou pozornost těmto jevům z hlediska systému prevence.

Prevence neboli předcházení označuje všechny aktivity, jejichž snahou je předejít nějakým nežádoucím jevům, např. nehodám, úrazům, nemocem, trestným činům, konfliktům, násilí, školnímu nebo sociálnímu selhání apod., ale též minimalizovat jejich vznik, rozvoj a recidivu.

Prevenci lze rozdělit na několik druhů, jež postupně konkretizují svoji zaměřenost a snižují počet jedinců, ke kterým je směřována. Obecně se rozlišuje:

1. *primární prevence* – představuje předcházení ohrožujícím jevům v celé sledované populaci, přičemž může být nespecifická, podporující žádoucí formy chování obecně, nebo specifická, která se zaměřuje na určité konkrétní riziko;
2. *sekundární prevence* – orientuje se na rizikové skupiny, jež jsou zvláště ohrožené negativním sociálním jevem;

3. *terciární prevence* – je zaměřena na jedince, u nichž se negativní jev již projevil, jde o snahu zmírnit následky, které problémový jev způsobil.

Problematika prevence se váže především na rizikové chování, u kterého je prokázána zvýšená možnost ohrožení zdraví rizikově jednajícího i jeho okolí. Jelikož lze zdraví ohrozit v různém kontextu, tak se za prevenci rizikového chování považují *„jakékoli typy výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných intervencí směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky“* (Miovský, Skácelová, Zapletalová et al., 2015, s. 29). Preventivní působení může mít podobu formální i neformální. Prevence by měla probíhat jak v rodině, tak i ve formálních institucích. Jedním z primárních aktérů prevence rizikového chování je dozajista škola, ke které se váže i řada legislativních dokumentů vydaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, např. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 či Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních z roku 2016.

Základním principem prevence nejsou pouze aktivity zaměřené na předcházení rizikového chování, ale i výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, zdravému sebevědomí, rozvoji pozitivního sociálního chování, rozvoji psychosociálních kompetencí a dovedností, ale též výchova k efektivnímu řešení konfliktů a zvládání zátěžových situací (MŠMT, 2010; Ciklová, 2016, s. 7).

Hlavní složkou prevence, zajišťovanou ve školním prostředí, je **specifická primární prevence** zaměřující se na práci s populací, u které lze předpokládat ohrožení nějakým rizikem a možný negativní vývoj. Specifická primární prevence se dělí do tří úrovní, jež jsou definovány cílovou skupinou programu a mírou jejího ohrožení rizikovým chováním. Od toho se dále odvíjí intenzita, prostředky a nástroje programu, ale také zvolené speciálně pedagogické, psychologické a psychoterapeutické techniky a postupy. Aktivity mají za cíl předcházet a omezovat

výskyt rizikových projevů, např. zamezit nebo oddálit užívání návykových látek, ovlivňovat postoje, hodnoty a samotné chování.

Na škole TRIVIS - SŠV Třebechovice pod Orebem, s.r.o. bylo provedeno průzkumné šetření, jež bylo zaměřeno na rizikové chování. Bylo zjišťováno, jaká míra rizikovosti se u žáků vyskytuje. Zjištění onoho stavu poskytuje informace o tom, jací žáci jsou a zda jsou prováděné preventivní programy a aktivity efektivní.

Před uskutečněním průzkumného šetření byl stanoven průzkumný cíl a z něho vycházející průzkumné otázky, jež nemusejí být statisticky ověřovány.

Výzkumné šetření

Cílem průzkumného šetření bylo u žáků této školy zjistit prevalenci vybraných forem rizikového chování, které mají souvislost se školou, jejími učiteli a třídním kolektivem.

Z výše uvedeného průzkumného cíle vycházejí následující stanovené průzkumné otázky:

- 1. Jaká je celková prevalence vybraných forem rizikového chování u žáků dané školy?**
- 2. Jsou náchylnější k rizikovým aktivitám chlapci nebo dívky?**

Snahou provedeného průzkumného šetření je tedy ve vztahu k cíli a otázkám zjistit a analyzovat výskyt rizikového chování s ohledem na pohlaví žáků a jednotlivé třídy dané školy.

Realizované šetření vychází z kvantitativně orientované metodologie za použití dotazníku. Dle Gavory (2008, s. 122) jde o „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je určený především pro hromadné získávání dat.*“

Pro potřeby výzkumného šetření byl sestaven nestandardizovaný dotazník vlastní konstrukce, který obsahuje předmluvu a dvě části, celkově se 35 položkami, které mapují aktivitu, jež souvisí se školou, učiteli a třídním kolektivem a ke které/mu došlo v uplynulém roce. Respondenti měli možnost vybrat jednu odpověď na čtyřbodové škále: „nikdy“ (1), „jen jednou“ (2), „občas (1krát za měsíc)“ (3),

„pravidelně (1krát týdně či vícekrát týdně)“ (4). Škály byly využity pro zjištění prevalence těchto rizikových jevů: užívání alkoholu, kouření cigaret kouření marihuany, gambling, užívání IKT jakožto školní problém, agrese a šikana (respondent jako pachatel), agrese a šikana (respondent jako oběť), intolerance kyberšikana a záškoláctví. Sběr dat pro účely průzkumného šetření proběhl v březnu 2019.

Tabulka 1: Vzorek respondentů – počty žáků školy (denní studium)

Žáci denního studia	celkem	muž	žena
1. ročníky	51	23	28
2. ročníky	55	19	36
3. ročníky	47	20	27
4. ročníky	51	22	29
Celkem:	204	84	120

DOTAZNÍK:

Vážení žáci, prosíme o vyplnění, dotazník je zcela anonymní, proto se nebojte uvádět pravdivé informace.

Část I: Sociodemografické informace o průzkumném souboru.

V první části dotazníku prosím vyberte (zakroužkujte) jednu z nabízených možností či napište odpověď na danou otázku.

1. Uveďte, jakého jste pohlaví: a) žena b) muž
2. Uveďte svůj věk:
3. Vyberte, kde momentálně žijete: a) vesnice b) město
4. Napište, ve kterém ročníku studia se momentálně nacházíte:

Část II: Vlastní chování či aktivita související se školou

V druhé části mapujete své chování, které souvisí se školou, učiteli a třídním kolektivem.

V následujícím výčtu zakroužkujte, jak často se u Vás v uplynulém roce aktivita vyskytovala.

K posouzení použijte tuto škálu:

1 = nikdy,

2 = jen jednou,

3 = občas (1krát za měsíc),

4 = pravidelně (1krát či vícekrát týdně).

	Chování, aktivita	1	2	3	4
5.	Kupuji si a piju pivo (či jiný alkohol) k svačině.	1	2	3	4
6.	Piju pivo, víno (či jiný alkohol) o obědové pauze.	1	2	3	4
7.	Piju alkohol během školní akce (sportovní den, školní výlet, exkurze).	1	2	3	4
8.	Kouřím cigarety v suterénu či na záchodech během přestávky.	1	2	3	4
9.	Kouřím cigarety o obědové pauze.	1	2	3	4
10.	Kouřím marihuanu v suterénu či na záchodech během přestávky.	1	2	3	4
11.	Kouřím marihuanu před začátkem první vyučovací hodiny.	1	2	3	4
12.	Kouřím marihuanu o obědové pauze.	1	2	3	4
13.	Hraju karty o peníze se spolužáky/spolužačkami.	1	2	3	4
14.	Sázím se o peníze a jiné cenné věci se spolužáky/spolužačkami.	1	2	3	4
15.	Používám telefon pod lavicí během vyučovací hodiny.	1	2	3	4

16.	Chatuju, píšu SMS a jiné zprávy během vyučování.	1	2	3	4
17.	Opisuji z mobilu během písemky.	1	2	3	4
18.	Kradu školní pomůcky (př. propisky) svým spolužákům.	1	2	3	4
19.	Kreslím nebo píšu na školní lavici.	1	2	3	4
20.	Prokopl/a jsem dveře, rozbil/a okno nebo poškodil/a botník.	1	2	3	4
21.	Opisuji od spolužáka / spolužačky, používám taháky během písemky.	1	2	3	4
22.	Prodávám cigarety nebo marihuanu spolužákovi/spolužačce z mojí nebo jiné třídy.	1	2	3	4
23.	Kupuji cigarety nebo marihuanu od spolužáka/spolužačky z mojí nebo jiné třídy.	1	2	3	4
24.	Nadávám, urážím nebo se směju spolužákovi/spolužačce.	1	2	3	4
25.	Mlátím pěstmi, kopu nebo fackuju spolužáka/spolužačku.	1	2	3	4
26.	Spolužák/spolužačka mi nadává, uráží mě, směje se mi a já se necítím dobře.	1	2	3	4
27.	Spolužák/spolužačka mně dal/a pěstí, kopnul/a nebo dal/a facku.	1	2	3	4
28.	Nemám rád/a ve třídě spolužáka/spolužačku, který/á věří v Boha; je gay/lesba; není z České republiky; je jiné pleti.	1	2	3	4
29.	Směju se někomu a píšu o někom ze třídy na Facebooku, Instagramu apod.	1	2	3	4
30.	Vyfotil/a jsem nebo natočil/a někoho ze třídy a dal/a to na internet.	1	2	3	4
31.	Ze srandy volám nebo píšu někomu ze třídy,	1	2	3	4

	kdo na mě nemá telefonní číslo.				
32.	Přišla mně nahá fotka spolužáka/spolužačky, kterou jsem pak poslal/a někomu ze třídy.	1	2	3	4
33.	Vyfotil/a jsem nebo natočil/a učitele/učitelku a dal/a to na Facebook/Instagram.	1	2	3	4
34.	Nešel/nešla jsem do školy kvůli písence či testu.	1	2	3	4
35.	Chyběl/a jsem ve škole a nedonesl/a omluvenku.	1	2	3	4

Výsledky šetření

Data získaná z průzkumného šetření jsou zpracována pomocí četnostních tabulek (aritmetický průměr). Ke zjištění výsledků byl využit program RStudio a Microsoft Office Excel.

Tabulka 2: Výskyt rizikových jevů

RIZIKOVÝ JEV	celkem	muž	žena
Užívání alkoholu	1,27	1,37	1,20
Kouření cigaret	1,08	1,10	1,06
Nabídka kouření marihuany	1,02	1,03	1,00
Gamblig	1,25	1,44	1,11
Užívání IKT (školní problémy)	2,55	2,48	2,60
Agrese a šikana (pachatel)	1,67	2,01	1,41
Agrese a šikana (oběť)	1,53	1,70	1,40
Intolerance	1,13	1,24	1,05
Kyberšikana mezi žáky	1,30	1,30	1,29
Sexting	1,06	1,14	1,00
Záškoláctví	1,48	1,55	1,43

Z uvedené tabulky vyplývá, že **nejvyšší průměrné hodnoty (2,55) nabývá oblast užívání informačních a komunikačních technologií**, která bývá vnímána jako problémová. Do oblasti byly zařazeny otázky týkající se používání mobilního telefonu během vyučování, chatování a odesílání jiných zpráv během výuky, ale také podvádění formou opisování z mobilu během písemného zkoušení. Toto chování se týká skoro stejného počtu chlapců (průměr 2,48) jako dívek, nicméně k tomuto chování se více přiklání dívky (průměr 2,60). V tomto případě se průměrná hodnota pohybuje mezi odpověďmi „jen jednou“ (2) a „občas“ (3). U ostatních rizikových jevů je očividné, že se jich žáci v drtivé většině nedopouštějí, ale pokud ano, jedná se o jednorázové či o ojediněle se opakující případy. Tomu tak může být i v případě agrese a šikany, kdy žáci jsou jejími původci. Rizikový jev nabývá průměrné hodnoty 1,67, přičemž více se ono chování vyskytuje u chlapců (průměr 2,01). Co se týká obětí agrese a šikany, hodnoty jsou nižší. Je možné konstatovat, že pokud došlo k výskytu tohoto chování, jednalo se pouze o občasné útoky. Mezi chlapci se objevuje více pachatelů než obětí. U dívek vidíme, že průměrné hodnoty jsou téměř stejné, tedy že mezi dívkami je stejný počet pachatelek i obětí. Za zmínku stojí také problematika záškoláctví, kdy respondenti měli odpovědět, zdali „šli za školu“ kvůli písence, či zda chyběli a následovně nedonesli omluvenku. Celkově záškoláctví nabývá průměrné hodnoty 1,48. Více se k tomuto jevu přiznalo chlapců (průměr 1,55) než dívek (1,43).

Další jevy dosahují průměrné hodnoty nižší než 1,30 (kyberšikana mezi žáky, gambling). Takto nízká průměrná hodnota vypovídá, že se žáci daného chování nedopouštějí, a pokud ano, jde pouze o několik jednotek žáků.

Ve vztahu k první průzkumné otázce bylo zjištěno, že celková prevalence rizikového chování u průzkumného souboru nabývá průměrné hodnoty 1,43. Ostatní charakteristiky vedou ke konstatování, že výskyt rizikového chování je velice nízký až nulový. Pokud k nějakému rizikovému chování v určité frekvenci dochází, jedná se o výjimečné případy v řádu jednotek respondentů. Dle pohlaví bylo zjištěno, že průměrná hodnota rizikového chování činí u chlapců 1,49 a u dívek 1,38. **Chlapce je proto možné označit za rizikovější skupinu.** Takovéto zjištění odpovídá velkým

výzkumům, ve kterých jsou chlapci také považováni za rizikovější skupinu (např. výzkum ISRD-3 z roku 2013 nebo studie ESPAD z roku 2015).

Výsledky průzkumného šetření dokazují přítomnost rizikového chování, a to i přes nízké průměrné hodnoty. V případě, že dochází k rizikovému chování, jedná se o ojedinělé případy v řádech jednotek respondentů. Souhrnně lze konstatovat, že vyšší míru rizikovosti vykazují v průzkumném souboru chlapci a současně **jsou k rizikovým aktivitám náchylnější vyšší ročníky.**

Závěr

Výzkumné šetření bude sloužit jako přehledový materiál pro vedení školy a její odborné zaměstnance a může být využit pro úpravu, zlepšení či jinou modifikaci preventivního programu školy a preventivních aktivit. Práce rovněž může posloužit jako částečně metodický materiál pro realizaci další vlny tohoto průzkumu.

Literatura

CIKLOVÁ, K. *Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu: Rádce školního metodika prevence*. 2. vyd. Ostrava: EconomPress, 2016. 207 s. ISBN 978-80905065-9-6.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 4., rozš., vyd. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2008. 269 s. ISBN 978-80-223-2391-8.

MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J. et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2., přepracované a doplněné vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. 328 s. ISBN 978-80-7422-391-4.

Legislativa a legislativní dokumenty

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodickedokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2013. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/28077>.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2019. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 26. 06. 2019

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 6: do 31. 1. 2020

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

Projekt **Gramotnosti inovativně** umožnil výrazně podpořit metodické kompetence učitelů, posílit funkční gramotnost žáků, zefektivnit výuku za pomoci digitálních technologií, přispěl k rozvoji komunikace mezi žáky a k podpoře pozitivních mezilidských vztahů. Přinesl poznání i zážitky díky realizaci exkurzí a absolvování programů v moderních vědeckotechnických centrech a díky zhlédnutí četných filmových a divadelních představení. Provedené akční výzkumy pomohly identifikovat klady i zápory při aplikaci inovativních metod, byla učiněna reflexe a následně došlo k posílení pozitivního potenciálu žáků i učitelů.

1. Individuální přístup, zkušenostní učení

Jedním z cílů realizovaného projektu bylo posílení metodických dovedností učitelů a uvolnění bariéry mezi žáky a učiteli i mezi žáky navzájem. Proto byl nastaven užší dialog mezi učiteli a žáky, na jedné straně podporou zkušenostního učení, které podněcuje angažovanost, iniciativu. Proměňuje žákovy postoje, na druhé straně díky velmi rozsáhlé nabídce volnočasových aktivit a akcí (Kabíček, Csémy, Hamanová, 2015) To má vést k prevenci rizikového chování a podpoře dobrého zdraví. Při výuce se učitelé na naší škole snaží počítat s předchozími znalostmi žáků. Vědí, že je nutné objevit, jaké jsou dřívější žákovy poznatky, modely, způsoby zpracování informací a jaké je jeho chápání. Z konstruktivismu vycházející didaktika tvrdí, že neexistuje žádné poznání, které by bylo výsledkem pouhého zaznamenávání pozorovaného a jež by nebylo strukturováno aktivitou subjektu. Osvojování poznatků je výsledkem vlastní kognitivní činnosti žáka, který konfrontuje nové informace se svými dosavadními poznatky a vytváří si nové souvislosti a významy. A proto je při výuce podporována vlastní činnost jednotlivce, díky níž žák samostatně třídí, analyzuje a organizuje data a zařazuje je do nových kontextů. Naši pedagogové vědí, že je potřebné žáka motivovat tak, aby byl zaujat problémem, kterým se bude ve vyučování zabývat, nebo aby se na jeho formulaci sám podílel a hledal cesty k řešení. Proto se snažíme nabídnout žákovi takové situace, v nichž by mohl uplatnit své nové poznatky, aby si ověřil jejich použitelnost i jejich meze. V předložených aplikačních situacích si žák zvyká na připojování nového na staré, učí se aktivovat své dřívější poznatky a může si vytvářet svůj vlastní styl poznávací

činnosti. Na učitelích závisí integrace myšlenkových struktur, intuitivních přístupů a vlastních poznávacích prekonceptů žáka s transformovaným vědeckým poznáním prezentovaným ve škole.

2. Funkční gramotnost a klíčové kompetence jako integrované dovednosti

Termín funkční gramotnost můžeme komplexně shrnout jako soubor dovedností pro aktivní zapojení se v současném světě informací ve všech jeho aspektech. Informačně gramotný jedinec by tak v ideálním případě měl pociťovat potřebu nabyté schopnosti použít, konstantně se vzdělávat a rozšiřovat své sociální dovednosti v souladu se společenským vývojem. Odborníci si uvědomují, že kompetence náležející informačně gramotnému jedinci jsou ovlivněny jeho kognitivní a sociální dimenzí. Lze tedy říci, že informační gramotnost vychází ze složek gramotnosti funkční a digitální, ve které shledáváme její základnu. Zmíněné složky nelze zaměnit, vzájemně se ovlivňují a jsou neoddělitelné. Takto chápaný koncept tudíž viditelně koresponduje s obecně přijímanými socio-kognitivními teoriemi, zaznamenává souvislost s kulturním kontextem a tvoří základní rámec úspěšné participace na společnosti, absolvování studia i vlastní seberealizace (Hoferková, Pelcát, 2014). Cílem spojení teoretických rámců a praxe v problematice informační gramotnosti je v současné době přehodnocení přístupu k výuce, obrat zvláště ke kritickému myšlení a reflexe problematiky jako celku. Problematika informační gramotnosti a informačního vzdělávání je v současné době stále velice rozvíjená a diskutovaná nejen odbornou veřejností, pedagogy, ale i vládou a společností v rámci vyspělých zemí. Ačkoliv má prvotní vymezení pojmu informační gramotnost již poměrně dlouhou historii, zůstává i dnes aktuálním tématem, které je řešeno napříč spektrem oborů a zasahuje do běžného života každého z nás. Jedním z charakteristických rysů nastalé skutečnosti je enormní nárůst produkce a jednoduchá dostupnost informací, s čímž souvisí problematická orientace v jejich objemu. Vlivem výše zmíněných okolností jsou tudíž neustále zvyšovány nároky na kompetence každého jedince.

Přípravu člověka na plnohodnotný život ve společnosti zajišťuje vzdělávání, které v ideálním případě nekončí formálním absolvováním vzdělávací instituce, ale

pokračuje celoživotně. Dosažení dostatečné úrovně a neustálý rozvoj všech složek informační gramotnosti je pro každého žáka potřebnou součástí úspěšného průběhu studia, absolvování vybraného oboru, ale i vlastní seberealizace.

3. Digitální technologie

Je důležité si uvědomit, že informatika je věda o informacích, nikoliv o počítačích, a to přesto, že počítače jsou výkonnými a užitečnými stroji na zpracování informací, které práci s informacemi velmi výrazně zrychlují a zpřesňují, tedy ve výsledku zefektivňují. Analogicky není hlavním smyslem předmětu informatika naučit se pracovat s počítači, nebo na počítačích založenými digitálními technologiemi, jako jsou tablety, chytré telefony (*smartphony*), interaktivní tabule apod. Hlavním smyslem výuky informatiky je naučit se pracovat s informacemi. To znamená informace získávat, uchovávat, sdělovat druhým lidem, ověřovat jejich pravdivost z několika nezávislých zdrojů. Přitom respektovat autorství u těch informací, které jsou dílem konkrétní osoby (ať již fyzické, nebo právnické), či několika osob. Žáci se zabývají možnostmi získávání informací a různými formami komunikace prostřednictvím internetu. Jsou vedeni k tomu, aby uměli informace účelně a efektivně vyhledávat. Vědí, že informace není možné nekriticky přijímat, ale velmi často je nutné je ověřit z dalšího nezávislého zdroje, že je třeba důsledně rozlišovat mezi obecnými informacemi a osobními údaji. Osobní údaje, včetně detailních fotografií konkrétních lidí, je žáky nutné naučit chránit před zcizením a zneužitím. Velmi riziková je z tohoto pohledu komunikace v rámci tzv. sociálních sítí, jako je facebook, instagram apod. Žáci získávají přehled o preventivních programech.

Nové trendy v naší škole souvisejí s tím, že kvalitní učitel nemůže být ponořen jen ve svém oboru, ale měl by mít širší přehled. Současnost nám přináší velkou vymoženost, a to možnost využívat tzv. distribuovanou inteligenci. Pedagogové si nemusejí vše pamatovat, ale mohou pro hledání informací využívat různá „chytrá“ zařízení, která jsou připojena na databáze a mají nainstalované překladače. Orientace v datech ovšem není úplně snadná dovednost a je třeba se ji naučit a stále se v ní zdokonalovat, žijeme v době práce s distribuovanou inteligencí. K tomu nám napomohlo vybavení školy novými tablety a počítači. Jedná se rovněž o apel na

změnu didaktických přístupů vzhledem k možnostem, které moderní technologie nabízejí. Učitelé si musí rozvíjet poznání, jak je vhodnými způsoby využívat. Naši učitelé se například proškolili v tvorbě takových testů, které žáci dokáží řešit s mobilními telefony či tablety – a zároveň aby museli prokázat požadované znalosti a dovednosti (bez znalosti významu pojmů nelze odpovědět „vygooglit“, bez znalosti toho, jaká klíčová slova zadat, není možné se v datech zorientovat). Moderní učitel dovolí žákům využívat při vzdělávání všechny dostupné prostředky a technologie, aby mohli získat a i si udržovat široký přehled ve více oborech.

4. Komunikace ve třídě

Opakovaně se v naší škole klade důraz na komunikaci, která podporuje aktivitu, zvědavost a kreativitu žáků. Tento motiv opět souvisí s využíváním technologií. Právě přístup k databázím totiž umožňuje žákům aktivně nacházet odpovědi i na velmi složité otázky. Moderní učitelé se nebojí klást otázky otevřené – zjišťovací, na které žáci mohou hledat odpovědi na internetu. To koresponduje s metodou „dobrých otázek“, jejíž propagaci se již několik let věnujeme. Místo ustavičného ověřování znalostí za pomoci uzavřených otázek se učitelé začínají orientovat na podporu kompetencí, které se uplatňují v celoživotním učení a především podporu dovedností orientovat se v datech a na sítích. V oblasti **KA8 – Aktivita podporující zaměření na silné stránky**, jsme se zaměřili na oceňující ptaní, týmovou spolupráci, posilování vztahů a pozitivní psychologii v praxi. V tomto období jsme se zabývali především následujícími tématy: osobností rysy, jak funguje kolektiv, šikana, optimální prožívání, humanističtí psychologové a v největší míře jsme se zabývali náročnými životními situacemi.

5. Cílem edukace je i výchova

Jedním z cílů projektu bylo řešit podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí prostřednictvím aktivit.

V rámci organizování sportovní činnosti, posilujeme tréninkem mimo jiné i exekutivní vlastnosti navázané na vytrvalost, cílevědomost, trénink sebedisciplíny,

seberegulace s vlivem na osobnost jedince, zlepšování práce ve skupinách, ve dvojicích (Širůčková, 2015). Dochází k rozvoji žáků v dané oblasti sportu s návazností na týmovou spolupráci a zlepšování spolupráce mezi vyučujícími při zabezpečování těchto aktivit. Výstupem u žáků, kteří mají vztah ke sportu, je kladná reakce organismu na tělesnou a psychickou zátěž, tzn. zvyšování fyzické a psychické kondice a zlepšování zdravotního stavu.

Díky velmi rozsáhlé nabídce volnočasových aktivit a akcí pro rozvoj mohou žáci nedirektivní formou zkvalitňovat přípravu pro školu a budoucí zaměstnání.

Jedná se o následující vybrané aktivity:

1. Angličtina s rodilým mluvčím – Peter Freestown.
2. Kulturní aktivity: návštěvy kina, divadel – někteří z žáků navštívili poprvé se školou Národní divadlo v Praze, divadlo Na Vinohradech, Na Fidlovačce, v Hradci Králové Klicperovo divadlo. Jednalo se většinou o komediální či muzikálová představení, ale žáci byli i na představení Shakespeara, např. Sen noci svatojánské. Žáci současně absolvovali prohlídku Národního divadla před představením (základní kameny, výzdoba, malby – opona – lunety aj.). Žáci dále byli na mnohých filmových či muzikálových představeních (Bajkeři, Po strništi bos, Mýdlový princ, Velká mořská víla, Muž se železnou maskou, Mamma Mia).
3. Sportovní aktivity: střelecký kroužek, sportovní kroužky, branný čtyřboj, Military Cross, sebeobrana.
4. Odborné exkurze z hlediska zaměření školy: Brno ČNB, Praha Senát, Záchranářství – přehrada Rozkoš, Muzeum kriminalistiky Praha, Horská služba – přednáška, Bezpečné nábřeží – akce policie KHK, Aldis 2018 – akce Policie KHK a složek IZS, Terezín – exkurze. Dále žáci navštívili soudní líčení na Okresním soudu v Hradci Králové a prohlédli si Vazební věznici v Hradci Králové.
Žáci se účastnili přednášek, které se dotýkají jejich bezprostředního života: (NE)Bezpečí internetu, Bezpečnost na železnicích, Řekni drogám NE – řekni

ANO životu.

Vzhledem k tomu, že připravujeme žáky pro profesní dráhu ve státních službách, uvědomujeme si přesah v tématech přednášek i do jejich možného budoucího zaměstnání ve státních službách.

Respekt a lidskost vůči ostatním lidem si mohli žáci uvědomit například při přednášce plk. Ivany Ježkové z Policie ČR KHK, na téma „Činnost antikonfliktního týmu“.

5. Vrstevnické vzdělávání, zejména v matematice, českém jazyce a anglickém jazyce.

Jsme si vědomi, že samotné vzdělávání nestačí, neboť jak zmiňuje František Koukolík, nejhorším spoluobčanem je inteligentní a vzdělaný deprivant. A proto na naší škole rozvíjíme altruistické, prosociální či zodpovědné chování. Nestačí znalost toho, co je správně, ale je třeba podporovat i chuť se správně chovat, a to – i když se nikdo nedívá (tedy dosažení vyšší úrovně morálního vývoje dle Kohlbergovy škály).

6. Závěrem

Rozvoj informační gramotnosti, tzn. schopnosti prostřednictvím informačních metod komplexně a efektivně pracovat s informacemi, je vzhledem k nepřebornému množství informací prioritou, kterou je třeba se stále zabývat. V popředí dnes stojí informačně gramotný jedinec disponující takovými dovednostmi, které mu zaručí plnohodnotný život v současné společnosti. Jedinec, který disponuje dovednostmi samostatného kritického myšlení, flexibilitou v rámci rychle se měnících vnějších podmínek, ochotou vzdělávat se po celý život a plně využít nabytých vědomostí v každodenních situacích (Labáth, 2015). Schopnost orientace ve světě informací se dnes stává klíčovou, aktivní účast v rámci informačního vzdělávání se tak jeví jako vhodný prostředek k úspěšnému absolvování studia, participaci na společnosti a posílení návyku na následné celoživotní vzdělávání.

Život člověka se neustále zrychluje, potřeby společnosti se mění, moderní technologie jsou dostupnější, jsme více konfrontováni se skutečností doma i ve světě, získáváme globální nadhled a uvědomujeme si více globální souvislosti.

Proces profesní přípravy žáků ve škole TRIVIS s.r.o. chápeme jako komplexní, celistvý, vyznačující se kognitivním i prožitkovým učením. Pečujeme o přístup založený na rozvoji empatie, opravdovosti a akceptace druhých lidí, opírající se o sebereflexi a sebehodnocení. Snažíme se respektovat individualitu žáků, jejich potřeby, zájmy i možnosti. Podporujeme otevřenou, kooperativní atmosféru, jejich aktivitu, samostatnost a tvořivost.

Literatura

HOFERKOVÁ, S., PELCÁK, S. *Budoucí časová perspektiva pubescenta*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. s. 45-56. ISBN 978-80-7435-630-8.

LABÁTH, V. et al. *Riziková mládež: Možnosti potenciálních zmien*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. s. 11-13. ISBN 8085850-66-4.

KABÍČEK, P., CSÉMY, L., HAMANOVÁ, J. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. s. 110-117. ISBN 978-80-7387-793-4.

KOUKOLÍK, F., *O lidech a životě*. Praha. Galén, 2018. 454 s.
ISBN 978-80-7492-368-5.

ŠIRŮČKOVÁ, M. Rizikové chování. In: MIOVSKÝ, M. et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. s. 161-166. ISBN 978-80-7422391-4.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 25. 01. 2020

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Třebechovice pod Orebem, s.r.o.

Analýza problematických oblastí v kurikulu odborného školství

Část 7: do 29. 2. 2020

Projekt: Gramotnosti inovativně

Reg. č.: CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000608

Trvání projektu: 1. 3. 2017 – 29. 2. 2020

Výstupy a doporučení

Přípravu člověka na plnohodnotný život ve společnosti zajišťuje vzdělávání, které nekončí absolvováním středoškolského či vysokoškolského studia, ale pokračuje celoživotně. Neustálý rozvoj všech oblastí gramotností je pro každého žáka předpokladem úspěšného průběhu studia, následně absolvování vybraného oboru vzdělání a dosažení odpovídající odborné úrovně, která je základem pro pracovní proces.

Z kurikula odborného školství jsme se zaměřili na analýzu, sjednocení a vyhodnocení poznatků s cílem určit si další možné alternativy ve výuce. Vycházeli jsme z konkrétních potřeb TRIVIS – Střední škola veřejnoprávní Třebachovice pod Orebem, s.r.o., nepojali jsme naše analýzy obecně v rámci celorepublikového odborného školství. Postupovali jsme od konkrétního popisu současného stavu k vyhodnocování možností.

V analýze oblastí jsme vycházeli ze základů Školního vzdělávacího programu, charakterizovali identifikaci a klasifikaci faktorů vnějšího a vnitřního vzdělávacího prostředí, které v rozhodující míře ovlivňují činnost a postavení školy ve vzdělávacím systému a na trhu práce. Na to navázala analýza interního profilu školy a SWOT analýza. Vždy jsme měli na zřeteli, že v centru naší pozornosti stojí nejen škola jako ucelený komplex, ale také jednotliví žáci. Každý žák je jedinečný, osobitý a vhodně zvolený přístup výuky je základem kvalitní vzdělávací spolupráce, nejen ve vazbě žák-vyučující-škola, ale také žák-škola-rodina. Zvláště pro žáky z ekonomicky a sociálně méně podnětného prostředí bylo důležité nastavit další možnosti rozvoje jejich dovedností a gramotností.

Závěrem lze říci, že jednotlivé analýzy přispěly k uvědomění si propojení aktérů vzdělávacího procesu, zvýšení jejich interakce a vytvoření zpětné vazby. Nově navržené metody a formy práce nejdříve konzultovali pedagogové s metodiky, přínosem byl také názor řešitelky a oponentky Mgr. Ireny Loudové, Ph.D. Můžeme konstatovat, že projekt „Gramotnosti inovativně“ podpořil ve výuce kreativitu vyučujících i žáků, dal prostor možnostem spolupráce s rodilým mluvčím a celkové

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

aktivizaci kritického myšlení, situačních metod, které se staly silnými členy výukových strategií.

Zpracoval: JUDr. Karel Klvaňa, 28. 2. 2020